

De Balans

Jaargang 45 nummer 4, april 2024

Colofon

De Balans is het clubblad van SV De Rode Loper en verschijnt minimaal 4× per jaar. Het wordt verspreid onder alle leden.

Kopij kun je sturen naar:
redactie@ucsderodeloper.nl

Voor meer informatie over SV De Rode Loper:
www.ucsderodeloper.nl

Ons forum:
forum.svderodeloper.nl

Onze vereniging is reeds opgericht op
25 november 1930.

Redactie

- Jens Steenmetz
- Jos Heesen
- Peter Das
- Henk van Lingen
- Timo Können
- Jacco Vermeulen

Ereleden

- Jan Prins
- Jan Polders †
- Wiebe de Vries †
- Nico van Harten †
- J. Graaff †
- J. van der Haar †
- K. Brokking †
- E. van Veldhuizen †

Inhoud

Van de Bestuurstafel	3
Anticlimax of blackout?	5
De Schaakloc	8
Wat lees je?	14
Een stuk	18
NK Schaken naar de Galgen- waard!	20
Rode Lopers combineren	21
Schach im Freien	24
DRL 4 huppelt de lente in	26
't Kan verkeren	28
Maar er staan nog zoveel stuk- ken op het bord. . .	31
Schaken in de Spaanse zon	35
Eindspelrubriek	50
Oplossingen RL combineren	63

Van de Bestuurstafel

Door Henk van Lingen.

Zie hier de vierde Balans van dit seizoen. We zetten de typografische vernieuwing voort die we startten in het vorige nummer. Het werk van eindredacteur Jens is bevallen, dus hier wederom een product van het systeem L^AT_EX.

De lente is begonnen (hoewel, vrij fris deze week) en ons schaakseizoen is behoorlijk gevorderd. Ons beker-toernooi nadert haar ontknoping en ook de externe competities zitten er bijna (SOS) of helemaal (KNSB) op. In de zaterdagcompetitie wisten beide teams in de slotronde het vege lijf te redden met een broodnodige 4-4. Hendrik (al het hele seizoen op dreef in ons eerste KNSB-team) was afgelopen zaterdag de held die de niet meer verwachte gelijkmaker binnen wist te tikken. In de midweekse SOS competitie is ons Derde kampioen. Een kampioenschap levert naast feestvreugde ook een nieuwe klok voor de club op tijdens de najaars ALV der SGS. Het Tweede strijdt nog om de titel in de centrale slotronde maar is al wel gepromoveerd. Komende week zullen we ook de jaarlijkse uitvraag voor de externe teams van volgend

seizoen gaan starten. We hopen dat het aantal leden dat tot de basisspelers extern wil behoren groeit.

Eind deze week is het Koningsdag. Onder ons bekende motto ‘Zin in een Vluggertje?’ maken we de vrijmarkt onveilig. Dit jaar staat de kraam opgesteld op een nieuwe locatie, namelijk voor de Van Asch van Wijckskade 10 in Utrecht.

Op 22 maart werden onze nieuwe statuten getekend. Sinds die dag zijn we officieel Schaakvereniging De Rode Loper. Een proces van een aantal jaar is daarmee afgerond. Het gaat de club goed. De interne is druk bezocht. We hebben er ook nog eens twee nieuwe sets digiborden bij via een ruil met gesloten beurs voor de oude draadloos-oplossing met DGT. Onze penningmeester heeft de jaarlijkse donatieoproep naar de leden gestuurd. Tot slot is er een nieuwe doos Rode Loper notatieboekjes gearriveerd. Naast de ringbandversie is nu ook weer de klasieke versie op voorraad.

Veel leesplezier met deze Balans. Alle vaste rubrieken zijn weer aanwezig. Daarnaast onder andere een verslag van Thailo's activiteiten in de Spaanse zon.

WWW.SCHAKENINUTRECHT.NL

SCHAAKCAFÉ UTRECHT

ELKE VRIJDAGMIDDAG VAN 13:30 TOT 17:00
DENKSPORTCENTRUM DIJKZIGT DOORSTRAAT 107 UTRECHT

VOOR IEDEREEN
DE WIL
(LEREN) SCHAKEN!

SPEELTEMPO
NAAR KEUZE

2,50 EURO
EXCL. CONSUMPTIE

GEORGANISEERD DOOR DE GEZAMENLIJKE UTRECHTSE SCHAAKVERENIGINGEN:
PAUL KERES, DE RODE LOPER, MOIRA - DOMTOKEN
EN CUD ZUYLEN UTRECHT

Anticlimax of blackout?

*Door ****.*

Op zaterdagmiddag 23 maart speelden we een uitwedstrijd, thuis tegen Oud Zuylen. Die middag was het druk in de zaal van onze club om-dat OZU met 3 teams aantrad. Voor ons 2e KNSB-team ging het om lijfs-behoud. Er moest gewonnen worden! Hoe ik daar mee omging zie je in de partij hieronder. Wat nog opviel bij de aanvang van de strijd was de opmerking van de wedstrijdleader dat niet alleen de telefoons uit en op tafel moesten, maar ook de horloges! Ik had dat nog niet eerder gehoord en vroeg me meteen af hoe dat over een paar jaar moet, als we allemaal een chesschip geïmplanteerd¹ hebben?

□ ****
 ■ ****

1. e4 e6 2. d4 d5 3. ♖d2 ♗f6 4. e5
 ♗e4

Een zet waar ik al een tijdje mee experimenteer op vluggerniveau. Het idee is dat je het kunt spelen tegen 3. ♗d2 en 3. ♗c3 en dat wit er zelden eerder mee geconfronteerd is. Normaal is 4. ... ♗d7, waarna we elkaars geheugen/boekkennis v.w.b. de theorie en

ellenlange analyses met deze variant kunnen testen.

5. ♕d3...

Na 1015 seconden gespeeld (volgens de tijdsnotitie van de Liveborden). Ik denk dat het een verstandige keuze is als je niet weet wat zwart in petto heeft na 5. ♗×e4.

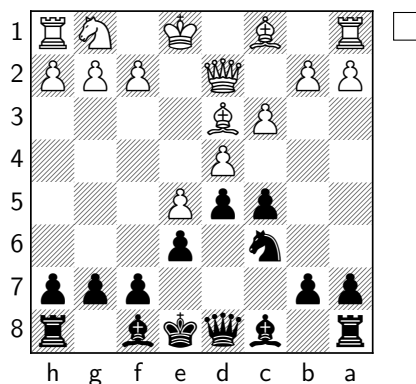
5... ♗×d2 6. ♖×d2...

Een vreemde keuze; ik had verwacht dat er met de loper geslagen zou worden, zoals Boris Gelfand al deed in 1987.

6... c5 7. c3

Misschien is 7. ♗f3... iets beter.

7... ♗c6

¹Verlamde man kan online schaken door hersenimplantaat.

<https://www.rtlnieuws.nl/economie/artikel/5441355/>

verlamde-man-kan-online-schaken-door-hersenimplantaat-van-elon-musks

8. dxc5

Dit is vrijwel gedwongen want er dreigde $8... cxd4$ $9. cxd4$ $\text{♙}b4$. En op $8. \text{♞}f3$ komt ook $8... cxd4$ en dan met $9. \text{♞}xd4$ $\text{♞}xe5$. Met dit in gedachte was het tempoverlies $8. \text{♚}e3$ toch het overwegen waard.

8... ♙xc5

Ik staarde me hier nog blind op de mogelijkheid zoals van de vorige zet. Beter was echter $8... \text{♞}xe5$ $9. f4$ $\text{♞}xd3$ $10. \text{♚}xd3$ $\text{♚}c7$

9. ♞f3 d4 10. O-O dxc3 11. ♚xc3 ♙b4

Zinloos spierballen rollen.

12. ♚c4 ♙d7 13. ♚g4 ♙f8 14. ♜d1 ♚b6

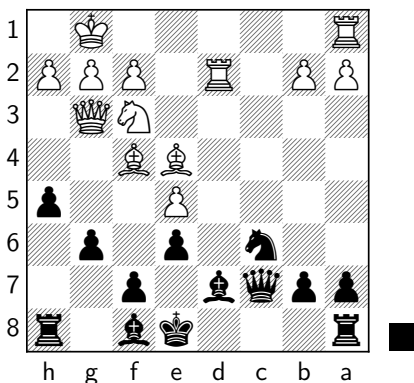
Hier heb ik getwijfeld over $14... h5$ en dat lijkt me nu toch beter.

15. ♙e4 ♚c7 16. ♙f4 g6 17. ♜d2...

Met de duidelijke dreiging $\text{♜}ad1$.

17... h5 18. ♚g3...

Opnieuw met de dreiging $\text{♜}ad1$.

18... O-O-O?!

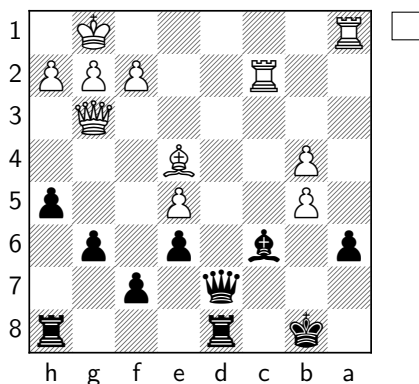
Tja, eerst paniek dan koele berekening. Het ziet er dodelijk uit, maar ik had een variant gezien waarin het net kon. Achteraf zie ik dat $18... \text{♞}e7$ een betere verdediging is.

19. ♙g5 ♙e7 20. ♙xe7 ♞xe7 21. ♜c2...

Wit volgt de variant die ik koel had berekend, maar in die berekening had ik gemist dat $21. \text{♜}d6$ een betere zet voor wit is.

21... ♞c6 22. b4 a6 23. a4 b5 24. ♞d4 ♙b8 25. ♞xc6 ♙xc6 26. axb5 ♚d7

Dit was de stelling die ik in gedachten had: ik win het tempo door de “*mat achter de paaltjes*” dreiging.

27. ♕f3 ♕×b5

Ik kan beter met 27... ♕×f3 terugvechten: 28. ♖×f3 ♖×b5 29. ♖×f7 (29. ♖c3 ♖c8) 29... ♖×e5.

28. h3 ♖d4

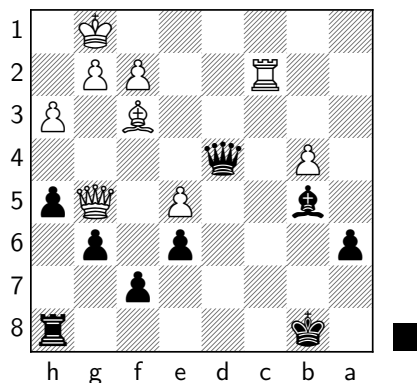
Hier miste ik in mijn notatie een zet, blijkbaar omdat ik direct zag dat ik de dame een veldje verder had moeten opduwen.

29. ♖ac1 ♖c8 30. ♖g5 ♖×c2

Ik wilde zo snel mogelijk van die torenbatterij af, maar 30... ♖×b4 was beter: 31. ♖e3 ♕a4 32. ♖×c8 ♖×c8.

31. ♖×c2...

Herr Fritz noemt dit “Chess with Chili”.

31... ♖d3

Beter had ik geprobeerd om nog een toren te ruilen met 31... ♖c8 32. ♖e7 ♖d7 33. ♖×c8 ♖×c8 34. ♖f8+ ♖c7.

32. ♖d2 ♖f1 33. ♖h2 ♖c8 34. ♖e7 ♖c1

Van alle goede goden verlaten, keek ik alleen maar naar het schaak op d6?!

35. ♖b7#

1:0

Zeg het maar: anticlimax of black-out?

De Schaakloc

Door Kees Volkers.

Een van de leuke dingen van het schaakspel is het jargon. Op het web zijn diverse verzamelingen schaaktermen te vinden en ene T. Lodder geeft in eigen beheer een schaakwoordenboek uit met 510 schaaktermen. Dat lijkt veel, maar dat valt mee. Op Encyclo.nl staan alleen al 313 (!) woorden die beginnen met de letters 'schaak'.

De term 'schaakjargon' zit daar vreemd genoeg niet bij. Een term die eveneens ontbreekt is 'schaakloc'. Het grappige is dat dit fonetisch hetzelfde klinkt als 'schaakklok' (wel in de lijst), maar het is heel iets anders. Zie afbeeldingen op p. 9. De afgebeelde schaakloc staat nu tijdelijk op mijn kantoorbaan. Om in de geest van dit artikel te blijven: ik heb geen kantoorbaan, want ik werk thuis, maar daar heb ik op mijn kantoor een spoorbaan; niet met huisjes en zo, maar een baantje langs de muur.

Die loc is niet van mij, maar van Jan Timman. Dat komt zo: Jan Timman is alweer een tijdje getrouwd met Geertje. En Geertje is een ex-Rode Loper. Ooit hadden wij een grote schare dames als lid, wat best bijzonder was. 'La plus Grande Dame'; was

Marjolein Swinkels, destijds voorzitter van de club. Groene Loper Geertje was een intrigerend meisje, dat ook nog aardig kon schaken. Ze had iets mysterieus en wist alles van Bob Dylan. Een meisje waar je zomaar verliefd op kon worden. Jan Timman, vice-wereldkampioen en Bob Dylan-fan, viel als een blok voor haar.

Lenteschaak

Geertje woont alweer een tijdje met Jan in Arnhem, maar is nog steeds bevriend met Marjolein. Zo zien we haar nog jaarlijks op 'Lenteschaak'. Dat is het traditionele huistoernooi bij Marjolein: lichtpunt in ons duistere schaakbestaan. Met (veel) drank en eten en muziek en aardige mensen. Man Jan komt meestal mee met Geertje en gaat dan wat anders zitten doen: een schaakprobleem componeren op de laptop of zo. Soms werpt hij een meewarige blik op de borden van de kneuzen, momenten waarop je een onsterfelijke zet zou willen doen, maar verstijft in nietigheid.

Zo'n huistoernooitje vond Geertje ook wel wat. Zo reisden we op gegeven moment met een select gezelschap af naar Arnhem, waar Geertje en Jan ons gastvrij ontvingen met (veel) drank en eten en (veel) Bob Dylan. Ook dit smaakte naar meer. Leuk

Schaakklok - made in USSR (KV).

Schaakkloc (KV).

is dat Jan zijn rol als gastheer altijd met verve vervult, geheel in dienst van zijn muze. Hij schaakt natuurlijk niet mee; meestal gaat hij dan wat anders zitten doen, een schaakprobleem componeren op de laptop of zo. Soms werpt hij een meewarige blik op de borden van de kneuzen, momenten waarop je etc.

Hans Böhm kwam ook een keer kijken. Hij had voor ons een paar boekjes meegenomen over Het Paard, met veel diagrammen. Vijftig jaar geleden trokken Böhm en Timman als jonge schaakgoden al samen door Europa om het nachtleven te verkennen en de toernooien onveilig te maken: naar dat boek zonder schaakdiagrammen ben ik al heel lang benieuwd.

Schaakzolder

De laatste keer in Arnhem leidde Jan ons rond op zijn schaakzolder, waar hij zijn schaakbibliotheek, schaaktrofeeën en een deel van zijn lege wijnflessen bewaart. Overigens ontbreken schaakzolder, schaakbibliotheek en schaaktrofee ook op Encyclo.nl, maar dit terzijde. Tussen de trofeeën viel mijn oog op een Märklin-locomotief, een model van een moderne Duitse e-loc, met het opschrift

*Trans Europe Chess Express
Logic meets Logistics
at Kaiserbahnhof Potsdam
oktober 13 und 14 2012*

(Waarom dat ‘und’ dan weer in het Duits?). De loc was blijkbaar een herinnering aan een evenement in Potsdam, onder auspiciën van de Deutsche Bundesbahn. Onderdeel ervan was een schaaktoernooi, waar behalve Jan Timman onder meer Anatoli Karpov en Nigel Short aanwezig waren, om er enkele te noemen. De schaakloc wekte nu helemaal mijn belangstelling, omdat daarin meerdere interesses van mij samenkwamen: schaken, treinen, stations, Berlijn, de DDR, etc.

Potsdam

Toen ik een jonge boomer was kwam ik vaak in Berlijn: intrigerende stad. In 1989/1990 zelfs twee keer. De muur was net gevallen, maar de DDR bestond nog. Dit was de laatste kans om de DDR-sfeer op te snuiven (de geur van bruinkool, de Habbekratz voor een halve liter Schultheiss-bier). In dat jaar heb ik ook het Kaiserbahnhof in Potsdam opgezocht. Dat was niet zomaar een Bahnhof, maar het privé-station van de Duitse keizer, Wilhelm II von Preußen (1859-1941), die in het nabijgelegen park Sanssouci een groot paleis had, als zomeroptrekje. Het keizerlijke station was vanaf het paleis te bereiken via een laantje door de paleistuinen, zodat zijne hoogheid praktisch voor zijn huisdeur in de keizerlijke trein kon stappen. Diezelfde trein waar-

Kaiserbahnhof voor- en perronzijde 1990 (KV) en nu (web).

mee hij in 1918 in paniek naar Nederland vluchtte, waar hij een van Nederlands meest omstreden asielzoekers zou worden. Eigenlijk wilden we hem niet, maar ja, hij was toch familie van het Oranjehuis en die regelde een kasteeltje voor hem in Doorn, waar hij zich tot zijn dood in 1941 voornamelijk bezighield met houthakken. Hij ligt er nog steeds, in een mausoleum naast het kasteel.

Sanssouci

Het Kaiserbahnhof lag pal naast S-Bahnhof Potsdam West (huidige naam Sanssouci). Het was door de communisten zwaar verwaarloosd, eigenlijk was het een wonder dat ze deze uitwas van elitair kapitalisme nog niet gesloopt hadden. Ik maakte er gretig foto's van.

Dus ja, die schaakloc: wat een bijzondere trofee! Het leek Jan niet zo te boeien: voor hem was het 'n hebbedingetje. Ik herkende er een Märklin-loc in. Het zei Jan weinig. Zo zie je maar dat grootmeesters ook maar

gewone mensen zijn: van modeltreinen weten ze niets! Ik vroeg Jan of ik de loc misschien even mocht lenen om te testen op mijn kantoorbaan. Dat vond-ie best. Wel, na elf jaar stilstand reed-ie nog als een tiet (die loc, niet Timman). Het model - elektrische locomotief bouwserie 120.1 van de Deutsche Bundesbahn - wordt nog steeds door Märklin geproduceerd en staat in de catalogus voor 429,- euro. Voor deze 'schaakloc' zullen verzamelaars zeker meer over hebben.

Tata

Om in stijl af te sluiten: een plaatje van de NS 3737, een echte stoomloc uit 1911, gebouwd bij Werkspoor in Amsterdam. Nu te pronk in het Spoorwegmuseum in Utrecht, waar zij voor één dag 'schaakloc' mocht zijn als decor voor de speciale speelronde van 27 januari 2016 van het Tata Steel Chess Tournament. Met links aan de wandel Anish Giri, die onder de loc remise speelde tegen Magnus Carlsen.

Karpov-Timman, Trans Europe Chess Express - Potsdam 2012 (foto TECE).

Schaakloc, Spoorwegmuseum Tata 2016, met Anish Giri (foto RSB).

Wat lees je?

Aflevering 4 - Rob Linssen & Marcel Scholten

Door Timo Können.

“Bèta’s lezen niet, is het vooroordeel”, zegt **Rob Linssen**. Dat gaan we in deze aflevering onderzoeken. Te beginnen bij Rob zelf.

In welk boek ben je bezig?

“Ik heb er net een uit: *Noodweer* van Marijke Schermer. Een ontwikkelingsroman, die gebeurtenissen in het heden afwisselt met flashbacks naar het verleden van de hoofdpersoon. Zo wordt duidelijk hoe een traumatische gebeurtenis - een man is haar huis binnengedrongen en heeft haar verkracht en mishandeld - doorwerkt in allerlei aspecten van haar leven. Het is geen vrolijk boek, maar wel erg mooi en goed geschreven. Er zitten allerlei interessante details in. Bijvoorbeeld over het werk van de hoofdpersoon als statisticus, en hoe het verleden ook op dat gebied haar kijk op de dingen beïnvloedt.”

Is het autobiografisch?

“Dat heb ik nog niet opgezocht. Maar als het helemaal niet autobiografisch is, ben ik des te meer onder de indruk. Door bijvoorbeeld de zeer indringende beschrijving van de aanranding.”

Hoe kwam je op dit boek?

“Ik heb samen met mijn vriendin

Rosa les in Argentijnse tango. Daar ontmoetten we twee anderen die ook van lezen bleken te houden. Met hen en een collega van een van hen zijn we een boekenclub begonnen. *Noodweer* was ons eerste boek. Het is voor mij trouwens ook de eerste keer in zo’n club, Rosa heeft er meer ervaring mee.”

Rob met Noodweer – een e-boek dus!

Van wat voor boeken houdt je zelf?

“Nou, eigenlijk van dit soort: ontwikkelingsromans. Mijn favoriete schrijver is Jonathan Franzen, die vind ik

fantastisch. Zijn onderwerpen zijn niet vrolijk, zeg maar zwaar, en toch lees ik zijn boeken met veel plezier. Verder consumeer ik aardig wat fantasy en sciencefiction. Ik had eigenlijk meer SF-lezers bij De Rode Loper verwacht: dat vind ik wel passen bij bèta's, wat schakers vaak zijn.

Ik ben zelf ook een enorme bèta. Na m'n studie civiele techniek in Delft heb ik een aantal jaren gewerkt als constructeur bij een ingenieursbureau, maar de sfeer bij zo'n bedrijf is toch niet helemaal mijn ding. Sinds een jaar geef ik les over bouwconstructies bij de opleiding Built Environment van de Hogeschool Utrecht. Dat bevalt me beter, het is erg leuk met jonge mensen te werken."

Lees je ook nonfiction?

"Niet zo veel. Het laatste op dat gebied was *Sapiens: A Brief History of Humankind* van Yuval Noah Harari. Daarin wandelt hij op een populair-wetenschappelijke manier door de geschiedenis van de mensheid. Die beschrijft hij vanuit allerlei verschillende invalshoeken: naast geschiedschrijving onder andere filosofie en genetica.

Schaakboeken lees ik helemaal niet. Nou ja, ik ben tot halverwege gekomen in een boek over de Grünfeld. Het zou misschien mijn spel wel ten goede komen. Eindspelen leer je niet door te doen alleen."

Hoe heb je dan leren schaken?

"Vanaf m'n achtste of negende heb ik les in de Stappenmethode gehad. Daarna heb ik bij een club in Rotterdam gespeeld, tot ik ging studeren en heel andere dingen aan mijn hoofd had. Drie of vier jaar geleden, in de coronatijd, heb ik het schaken met bord en stukken bij De Rode Loper weer opgepakt."

Marcel

Terwijl Robs voorkeuren niet erg passen in een van de twee door hem genoemde bèta-leespatronen (niets lezen of SF lezen), houdt Marcel Scholten zich op het eerste gezicht beter aan de vooroordelen.

"Ik ben bezig in *Hello World: How to be Human in the Age of the Machine* van Hannah Fry," vertelt hij. "Het gaat erover waar computers en AI goed werken en waar niet, en hoe we daar als samenleving mee om moeten gaan. Het is genuanceerd en benoemt zowel voor- als nadelen van computertechnologie. Een auto die automatisch rijdt, doet dat in veel situaties beter dan een mens. Maar als de mens daarop gaat vertrouwen, verliest hij zijn eigen rijvaardigheid en kan hij niet meer ingrijpen als het nodig is. Het blijkt vaker zo te zijn dat de combinatie van mens en computer het beste werkt, maar dat het vervolgens een probleem wordt dat de mens zijn vaardigheden kwijtraakt."

Dit onderwerp past aardig bij wat Marcel na zijn studie natuurkunde in Utrecht is gaan doen. Hij werkt voor ingenieursbureau Sweco bij de afdeling Rail & Stations, die ProRail als enige klant heeft. “Alles wat ik doe heeft te maken met treinbeveiliging, alleen niet die in de trein zelf,” legt hij uit. “Ik werk aan de systemen rond het spoor, zoals de elektronica voor treindetectie en de sein- en wisselbediening. Mijn functie is ongeveer voor de helft ontwerper/ingenieur en voor de helft technisch manager.”

Marcel, gespieerd door zware omnibus.

Gaan de boeken die je leest dan meestal over techniek?

“Nee, ik lees ook andere boeken, zowel nonfictie als literatuur. Op dit moment ben ik in twee romans bezig, dus in totaal ben ik halverwege drie boeken. Ja, hoe gaat dat: nadat je

aan een boek begonnen bent, krijg je zin om eerst even in een ander boek te lezen. En soms onderbreek je dat boek dan weer voor iets anders. Zo kan het soms wel lang duren voor een boek uit is.

De ene roman is *De meester en Margarita* van Michail Boelgakov, een roman uit de jaren dertig, de tijd van de Grote Terreur van Stalin in de Sovjet-Unie. Ik vind het een goed boek, maar ook weer niet zo dat ik meer van hem ga lezen.

De andere is *Mansfield Park* van Jane Austen. Ik heb een omnibus met alle zeven romans van haar in het Engels. Die romans uit het begin van de negentiende eeuw, met hun scherpe commentaar op menselijke gedragingen, zijn allemaal heel goed. *Mansfield Park* ook, maar de echte favoriet is voor mij *Pride and Prejudice*. Dat gaat over maatschappelijke situaties die nog steeds voorkomen, waardoor je als moderne lezer meteen aansluiting hebt en plezier beleeft aan de scherpe observaties. Austens andere boeken zijn wat meer tijdgebonden, waardoor het wat langer duurt voor je het als lezer doorhebt.

En de nonfictie, wat is dat?

Dat kan van alles zijn: politiek, economie en de relatie daartussen, wis- en natuurkunde, computertechnologie. En biologie, ik houd van de boeken van Frans de Waal.

Ik denk dat ik tien tot twintig boeken per jaar lees. In vakantietijd kan het snel gaan, maar daarbuiten is het erg wisselend. Soms heb ik een boek in twee weken uit, maar een andere keer kom ik een maand niet verder, zodat ik niet goed meer weet wie de hoofdpersonen zijn als ik het weer oppak. Ik lees boeken die ik mooi vind trouwens graag voor een tweede of derde keer. Bij een nieuw boek weet je immers niet of het je zal bevallen.

En schaakboeken?

Daar heb ik er ook een aantal van en de verhalende boeken lees ik ook wel, maar met die over theorie lukt dat een stuk minder. Die vragen een heel andere instelling. Mijn nieuwe boek over de London en Trompowsky heb ik al wel een paar keer doorgebladerd. Dat en nog een ander boek heb ik bij het laatste Tata-toernooi gewonnen. In totaal heb ik daar op die manier

nu al zes boeken te buitgemaakt.

Deze keer was ik eigenlijk uit op *100 Endgames You Must Know* van Jésus de la Villa, want dat was een van de mogelijkheden waaruit je kon kiezen. Maar ik moest in de laatste ronde winnen om zeker te zijn van de eerste prijs en met mijn kenmerkende stijl duurde dat dus te lang. Haha, toen was het boek op! Maar de Trompowsky bevalt me goed. Zwartspelers die dit lezen mogen het op eigen risico uitproberen.”

Drie dagen na dit gesprek kon ik met eigen ogen aanschouwen hoe Marcel met de Trompowsky Hans Nijland versloeg, maar die was ook nog niet gewaarschuwd. We kunnen uitzien naar interessante confrontaties als de Dissels en de Aldenbergs van de club zich na het lezen van dit stukje gaan voorbereiden. . .

Een stuk

*Door *****

Al eens eerder schreef ik in de Balans een stukje over het streven naar de perfecte partij. En dat is in mijn ogen een partij uit één stuk. Dat wil zeggen de opening is bedoeld voor het behalen van bepaalde strategische principes, die in het middenspel tot bloei worden gebracht, uiteindelijk resulterend in de opgave van de tegenstander. Een tegenstander die wel zijn zetten deed, maar eigenlijk niets kon uitrichten en lijdzaam zijn einde tegemoet moest gaan. Zo af en toe speel je een dergelijke partij. Mijn vorige was de partij uit het al genoemde eerdere stukje, maar dat is al weer zo lang terug dat ik hem niet meer zo snel uit het archief kon opduiken. Wel weet ik dat het ook een partij met zwart was en waarin nagenoeg dezelfde principes een rol speelden als in de partij die ik hier wil laten zien. Het is een online partij met 30 minuten ieder en geen increment.

 DrDrago

 Aquamarijn

1. c4 b6 2. ♖c3 ♘b7 3. e3 e6
4. ♘f3 f5

De strategische principes achter dit openingssysteem zijn:

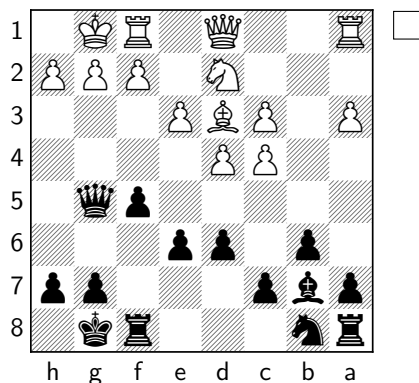
- Het verhinderen van e4.

- Het openhouden van de diagonaal a8-h1.

Ook mijn volgende twee zetten volgen deze principes. Oudere Rode Lopers weten dat het hier mijn eigen mix van Dame-Indisch, Engelse of Owen's verdediging en het Hollands betreft.

5. d4 ♖f6 6. ♘d3 ♘b4 7. O-O O-O 8. ♘d2 d6 9. a3 ♘xc3 10. ♘xc3 ♖e4 11. ♖d2 ♖xc3 12. bxc3 ♔g5

We bereiken dan deze stelling:

13. e4!

Wit heeft toch kans gezien e4 te spelen. Maar dit was ook nodig!

13... f4

Als ik ruil, krijgt wit de kans om het bezit van de diagonaal a8-h1 te betwisten.

14. ♖f3 ♗h5 15. d5

Wit gooit de diagonaal definitief dicht. Hij blijft dan wel zitten met een slechte loper, daarom is *c5* misschien beter.

15... e5 16. ♗e2 ♗g6 17. ♗d3

Niet de beste manier om pion *e4* te dekken. Beter was het zoeken naar tegenspel met *c5*,

17... ♗d7 18. ♗h4 ♗g5

Ik wilde voorkomen dat wit de kans kreeg zijn dame te activeren op *h5*, maar dat had ook met 18... ♗h6 gekund.

19. ♗f3 ♗f6 20. a4 a5

Ook de witte poging tot tegenspel op de damevleugel wordt gesmoord. En de witte vertwijfeling leidt tot drie zwakke zetten achter elkaar.

21. ♖b1?

Hier was 21. ♗d2 beter.

21... ♗c5 22. g3? ♗c8

Nu de *a8-h1* diagonaal dicht is, wordt de loper actief op *c8-h3*.

23. ♖a1?

Het beste zou nog 23. ♗e1 geweest zijn.

23... ♗h3

Eerst dit om de toren van de *f*-lijn te krijgen.

24. ♖e1 ♗g4 25. ♗e2 f×g3
26. f×g3 ♗×e4?

Ik dacht dat de stukwinst op *f3* een zet later nog beter was. Maar dat was een misvatting.

27. ♗d3 ♗c5 28. ♗e3 ♗×f3
29. ♖f1 e4 0 : 1

NK Schaken naar de Galgenwaard!

Door Paulus Jansen.

Het belooft een mooie sportzomer te worden met naast Wimbledon en de Tour de France ook een EK voetbal in Duitsland en de Olympische Spelen in Parijs. Maar woon je in Utrecht of omgeving dan kan je nét voor de vakanties beginnen om de hoek gaan kijken bij het Nederlands Kampioenschap Schaken (m/v), dat van 6 t/m 13 juli gespeeld wordt in stadion Galgenwaard. Het programma begint dagelijks om 13:00u, behalve op de slotdag 13 juli: 12:00u.

Bij de vrouwen voorspel ik een harde strijd tussen Eline Roebers (de kampioen van 2023) en Machteld van Foreest (kampioen van 2022). Bij de mannen ligt het strijdperk open door de afwezigheid van Anish Giri en Jorden van Foreest. Da's een kans voor onze Utrechtse grootmeester Hugo ten Hertog.

Je hoeft het niet bij kijken te laten, er zijn dagelijks ook side-events in het stadion, die ook om 13:00u beginnen. Het programma vind je op de website van de schaakbond.

Vanuit de Utrechtse schaakverenigingen zetten een aantal mensen zich in om van het toernooi een succes te maken en de zichtbaarheid in de stad te vergroten. Een van de ideeën is om op de startdag van het toernooi (6 juli) tussen 11-16 uur een schaakactiviteit te organiseren op de openluchtborden in het Griftpark, waar huisschakers het kunnen opnemen tegen verenigingsschakers. Heb je zin om daaraan mee te doen, meld je dan aan via pfcjansen@gmail.com, dan word je binnenkort geïnformeerd over de precieze opzet.

De schaaktempel van Utrecht.

Rode Lopers combineren

Aflevering 48

Door Peter Das.

Fans van het volgen van partijen via de liveborden op de site van de Rode Loper kwamen goed aan hun trekken de laatste maanden. Er was een breed aanbod aan partijen uit de interne competitie, de beker, de SOS en KNSB competities. Dat leverde ook weer een groot aantal combinaties op. Waar ik in het verleden nog wel eens behoorlijk afhankelijk was van inzenders of van het forum, kon ik de rubriek nu bijna volledig vullen door in te schakelen op de live-verbindingen.

Dat was maar goed ook, want er waren deze keer geen inzenders. Ten minste, als je Jacco niet als zodanig meetelt. Hij stuurde geen eigen partijfragmenten in, maar attendeerde mij, net als voor de vorige editie, als een soort nieuwscorrespondent over combinaties in de partijen van anderen. Bedankt, Jacco!

Het was lastig om er deze keer een op-

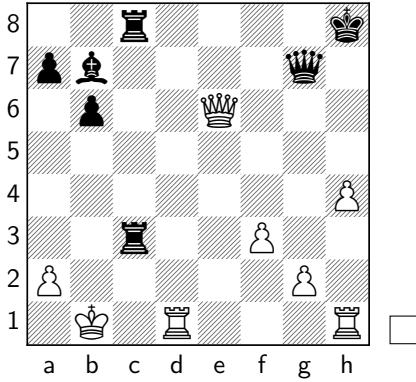
bouw van makkelijk naar moeilijk in te brengen, de verschillen tussen de opgaven zijn niet zo groot. Oefening 6 is daarop de uitzondering, dat is een opgave voor de echte pro's en voor de eindspelfanaten. Laat dat je echter niet afschrikken. Hij is lastig, maar ook instructief. De oplossingen van de puzzels zijn te vinden op p. 63.

Heb jij in een van je eigen partijen of die van een andere Rode Loper een mooie combinatie gezien en lijkt jou een vermelding in De Balans ook leuk, stuur ze dan met oplossing bij voorkeur in pgn of FEN formaat (een screenshot gaat ook wel lukken) op naar drlcombinaties@gmail.com. Fragmenten uit internetpartijen zijn ook welkom, mits ze zijn voorzien van naam of nickname van tegenstander, type partij (snelschaak, rapid, correspondentie, etc.) en gespeelde datum. De mooiste ervan worden opgenomen in Rode Lopers Combineren.

Stelling 1

 Nonso Ezeoke
 Christof de Winter

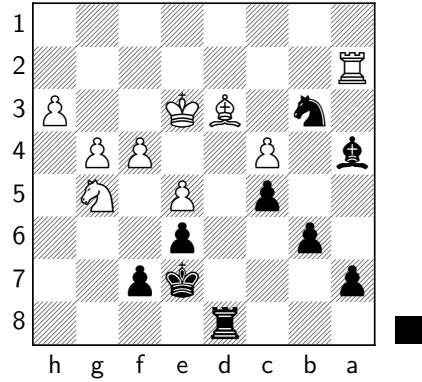
Wit aan zet.

Stelling 2

 Laurens Pollman
 Henk Dissel

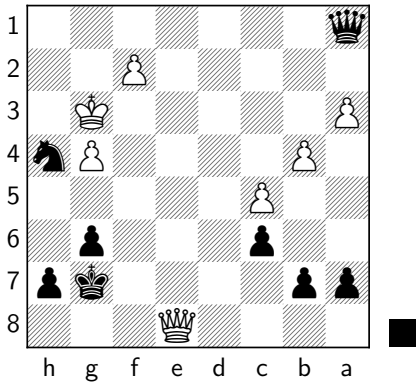
Zwart aan zet.

Stelling 3

 Henk Boot
 Mattieu Bastiaanse

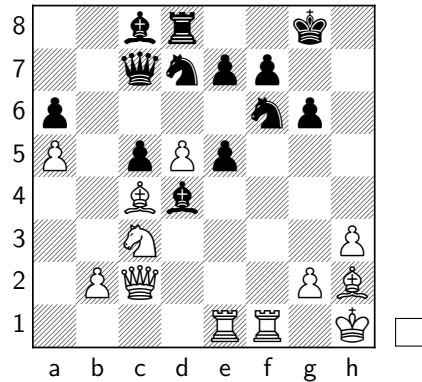
Zwart aan zet.

Stelling 4

 Almer Toby
 Bertrand Weegenaar

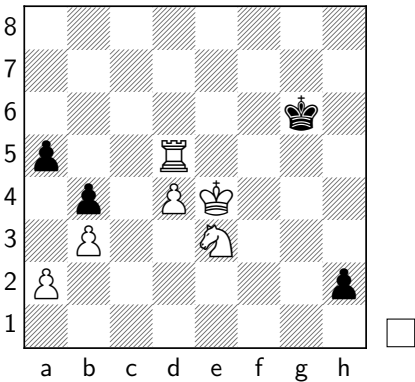
Wit aan zet.

Stelling 5

□ Thailo van Ree
■ Jan Prins

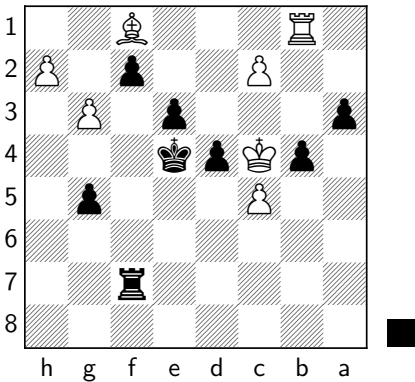
Wit aan zet.

Stelling 6

□ Nonso Ezeoke
■ Laurens Pollmann

Zwart aan zet.

Schach im Freien Houten

Door Kees Volkers.

In mei 2018 bestond schaakclub Houten 40 jaar. Ter gelegenheid daarvan werd op het Plein in het 'Oude Dorp' een openlucht-schaakspel in gebruik genomen, en wat later ook in Houten Noord op 'Het Rond'. Houten heeft dus liefst twee openlucht schaakspelen!

Op de foto zien we het schaakspel op Het Rond. Probleem is dat de schaakstukken zijn opgeborgen in twee grote kisten met houten deksels, tevens bank. Je ziet de bank staan achter het

'schaakbord'. Deze kisten zijn niet afgesloten, je kunt de stukken zelf pakken als je zin hebt in een potje. Een bescheiden bordje vraagt de gebruikers om na het spel de stukken ook weer in de kist terug te leggen. Daar gaat het al snel mis. Als ik er met kleinzoon Mees ben ontbreken er zes stukken: beide dames en de witte koning zijn foetsie, alsmede een zwart paard en twee zwarte pionnen (nee, ze zaten ook niet in de kist). Diep treurig natuurlijk, en dat in het keurige Houten!

Er valt nog iets op: de resterende witte stukken staan allemaal op een wit veld en de zwarte stukken op een zwart veld! Toeval? Nee, de vrucht van de eerste schaakles van opa Kees aan kleinzoon Mees (op de foto twee jaar 10 maanden).

Kleinzoon blijkt aanleg te hebben. Je ziet 'm kijken: huh? Zwarte stukken op witte velden en witte stukken op zwarte velden? Een rommeltje! En wat doet die duif daar op g4?

‘Ordnung muss sein’, denkt Mees en hij gaat meteen aan de slag. Op b4 hoort een wit paard te staan, nog even die witte pion naar een ander veld en dan...

Laatste check... ja, zo klopt het. Goed gedaan Mees! Nu naar huis, krijg je van opa een Paula-toetje. Maar eerst een schone luiertje. Mag oma doen, opa is een beetje moe...

DRL 4 huppelt de lente in

Door Arnold van Gelder.

Woensdag 20 maart begon de lente. We speelde in de 7e ronde tegen Amersfoort, dat voor het kampioenschap speelt. Op voorhand dus een lastig potje, waarbij je hoopt op een gelijkspelletje. Wij zijn immers nog niet helemaal veilig voor degradatie.

Arnold op bord 5, die in de hele partij maar één paardevoetje over de middelijn had gezet, verloor al rap.

Han, die net vader is geworden van Femke, zat, vanwege Femke en omdat-ie dit jaar nog niet geschaakt had, op bord 6 en maakte kort daarna 1-1.

Rond 22:45 kwam **Jaap**, onze Filipijnse schaak-adelaar (kun je dat afkorten tot Phil Schakelaar?), met een blijde grijns vertellen dat-ie op bord 2 spectaculair had gewonnen: 2-1! (Zie het verslag van Jaap op p. 28).

Simon had een mooie pot met veel perspectief maar weinig veiligheid van de koning, dat werd 'm fataal en het stond weer gelijk.

Om 23:00 uur, net toen ik kwam kijken, verklooiden **Mathijs** 2 verbonden vrijpionnen en de winst: 2,5-2,5. Op zich een mooie strijd tussen wit Tom met 6 uit 6 en Mathijs met 5,5 uit 6.

Nu kwam bord 1 vol in de schijnwer-

pers te staan. Mij leek het alsof er na zet 15 nauwelijks iets was veranderd op het volle bord, maar ze waren al wel bij zet 30.

Jens had iets meer initiatief - met zwart! - maar sloot met $h3$ de stelling dicht, i.p.v. die met $h \times g3$ open te breken en de koningsstelling aan te tasten. Ach, hij is nog jong... Jens stond 16 om 9 minuten vóór en investeerde vervolgens 12 minuten in een zet à la 'weet ik veel, ik doe maar wat'. Jens sloeg een knol en bood remise aan, $Nd5 \times c3$. Wit sloeg het paard terug en de remise af. Vervolgens kwam $Qd5$ met matdreiging op $g2$. Mokerslag! En wit gaf verbouwereerd op.

Iedereen was beduusd en verbaasd over dit onverwachte slot. De kibitzers zagen natuurlijk nog een ontsnapping, maar dat kostte toch ook een stuk en op $h3$ popelde nog steeds dat prinsesje. (Zie het verslag van Jens op p. 31).

Zo eindigde de wedstrijd in een bizarre apotheose met twee onverwachte punten; en niet eens gestolen! Als wij in poule 2E hadden gespeeld waren we ook kampioen geworden! (3e gefeliciteerd!!)

Een ware sensatie die na afloop werd gevierd, uitgerekend door de enige 2 die verloren hadden.

De feestvierders, Arnold en Simon.

't Kan verkeren

*Door *****

Zei Bredero vaak. En dat geldt ook voor deze partij, van Jaap Bikker (spelend voor DRL 4) tegen Guus Alberts (van Amersfoort 3) op 20 maart jl. Na afloop was ik opgetogen, want ik won van een beduidend sterkere tegenstander, en toen zei onze teamleider Arnold van Gelder: "schrijf maar een stukje voor de Balans". "Goed", zei ik, maar daar had ik al naspelend erg veel spijt van. Ik speelde een opening die ik nooit eerder had gespeeld en maakte dan ook een beginnersfout. Plus daarna een blunder, die ik vervolgens ook nog verkeerd afwikkel. Ik voel me erg opgelaten. De laatste twee plaatjes maken echter alles goed. De volgende keer zal ik een partij insturen waarin ik goed heb gespeeld.

 ****
 ****

1. c4 ♘f6 2. ♘c3 g6 3. d4 ♙g7
 4. e4 d6 5. ♙d3 O-O 6. ♙e3?

Toen ik de looper losliet zag ik het al: dat gaat niet lekker. Een beginnersfout.

6... ♘g4 7. ♘f3 ♘xe3 8. fxe3

Een dubbelpion. Erger is het niet.

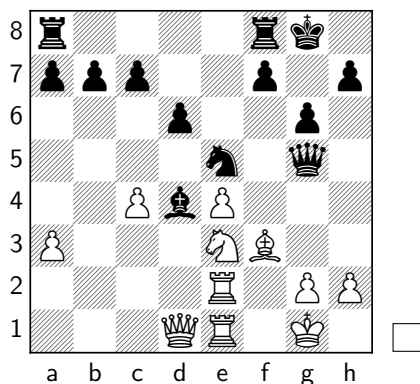
8... ♙g4 9. O-O e5 10. ♙e2 ♘c6
 11. a3

Ik merk het regelmatig: er zijn momenten bij het schaken dat je even goed moet kijken. Dat deed ik niet, ik deed met a3 een heel domme zet en de gevolgen zijn desastreus.

11... ♙xf3 12. ♙xf3 exd4 13. ♘d5

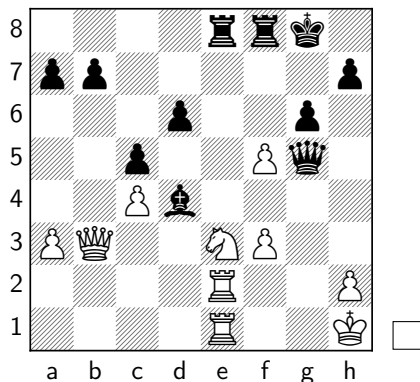
Hier of een zet eerder kwam er iemand klagen dat ik piepte met mijn stoel. Ik was er redelijk van overtuigd dat daar geen sprake van was, ik raakte van slag, onrecht had mij getroffen, ik ging er eens goed op letten of mijn stoel kraakte, ik hoorde wel allerlei andere stoelen kraken, daar was ik mee bezig. Twee zetten lang werd er niet door mij nagedacht. Maar wel door zwart. Met de klager heb ik inmiddels gesproken, het is weer helemaal goed tussen ons. Maar niet met de partij.

13... dxe3 14. ♘xe3 ♙xb2
 15. ♚a2 ♙d4 16. ♚e2 ♙g5 17. ♚fe1
 ♘e5

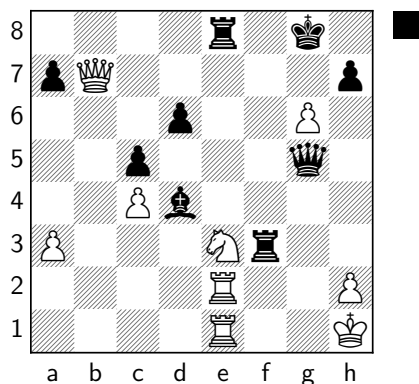

De aanval van zwart gaat als een speer. De stelling is natuurlijk al lang hopeloos maar ik speelde voor de club, dus opgeven was geen optie.

18. ♖h1 c5 19. ♜b3 f5 20. exf5
 ♜xf3 21. gxf3 ♚ae8 (mijn f-pion slaan zou niet goed zijn)

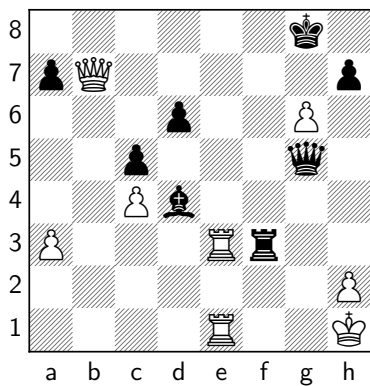

22. f×g6 ♜×f3 23. ♜×b7

Op b7 inslaan kon ik al vanaf de 19e zet, maar ik moest het paard op e3 dekken. Nu daar een overmacht op aanviel, en mijn stelling volledig op instorten stond, leek een tegenaanval me de enige goede strategie. Ik dreig in te slaan op h7 maar dat is nog niet fataal voor zwart zo lang zijn toren op de f-lijn staat. Die toren staat zelf ook aangevallen maar terug gaan naar f5 of f6 lost voor zwart alles op. (Niet naar f7 of f8! Misschien 24. ♜f6? Nee: 25. ♜h7 ♖f8 26. g7, diverse mogelijkheden waarbij een schaakje met het paard zwart gaat opbreken) Dit is een plaatje waar ik best met plezier naar kijk. Zwart denkt dat zijn aanval niet te stuiten is en kiest er voor de toren op de f-lijn te dekken. Dit is voor zwart een moment dat-ie even geduldig had moeten zijn en beter had moeten nadenken.

23... ♜8xe3?? 24. ♜xe3

Het dekken van de toren is zwart maar heel even goed gelukt. Sterker nog. Er is inmiddels voor zwart geen redden meer aan. 't Kan verkeren, citeer ik uit de vaderlands(ch)e literatuur. Door dit punt won ons team met 3,5-2,5.

Maar er staan nog zoveel stukken op het bord...

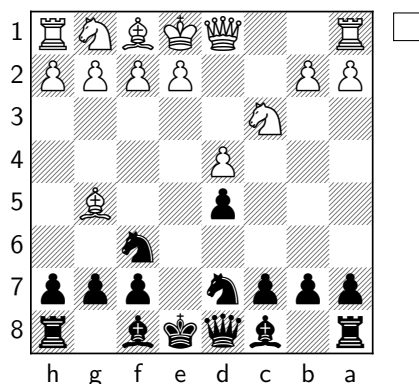
*Door *****

Extern tegen een clubgenoot moeten spelen maakt een partij vaak net iets spannender en leuker. En wat is beter dan tegen één clubgenoot spelen? Tegen zes clubgenoten spelen! Als dubbellid keek ik dan ook al het hele seizoen uit naar de 'kraker' tegen mijn andere club, SG Amersfoort.

En nu was het zover... Ik had van tevoren nog even door mijn internepartijenarchief gezocht; misschien kon ik mijn teamgenoten wat nuttige insiderinformatie geven. Echt iets bruikbaar kwam er helaas niet uit, dus we moesten maar gewoon zelf goed gaan schaken! Op papier waren ze sterker, maar ach; 't kan verkeren, zoals Jaap (en ene Bredero, kennelijk) mooi schreef (p. 28).

1. d4 d5 2. c4 e6 3. ♘c3 ♘f6
 4. cxd5 exd5 5. ♖g5 ♘bd7

Tot nu toe een normale Queen's Gambit Declined. 5... ♘bd7 lijkt een pion te blunderen door 6. ♘×d5, maar dan offeren we onze dame (op zet 6!) met 6... ♘×d5! 7. ♖×d8 ♖b4+. Mijn tegenstander trapt daar natuurlijk niet in als doorgewinterde Queen's Gambitspeler, maar ik vind het zelf een leuke zet.

6. e3 ♖e7 7. ♖d3 O-O 8. ♖c2 h6
 9. ♖h4 ♖e8 10. ♘ge2 c6 11. O-O
 ♘f8

Nog steeds niets gek. Ik vind het prettig om mijn paard op f8 te zetten,

want het maakt de meeste dreigingen van wit aan de koningsvleugel onschadelijk, en hij kan later gemakkelijk terug het spel in worden gebracht.

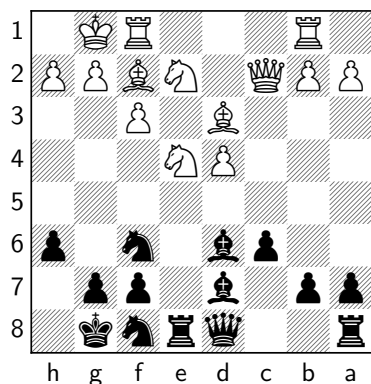
12. ♖ab1 ♕g4 13. f3

Ik had *f3* (nog) niet verwacht. Mijn doel van ♕g4 was om de druk te verhogen en langzaam dreigingen en verzwakkingen te creëren. Voor mijn gevoel had ik dat doel nu al bereikt! De computer vindt *f3* een goede zet van wit, maar ik was er allerm minst rouwig om. Ik moest er wel weer van door met mijn loper.

13... ♙d7 14. ♙f2 ♙d6 15. e4

Prima, dacht ik, er gaat wat gebeuren.

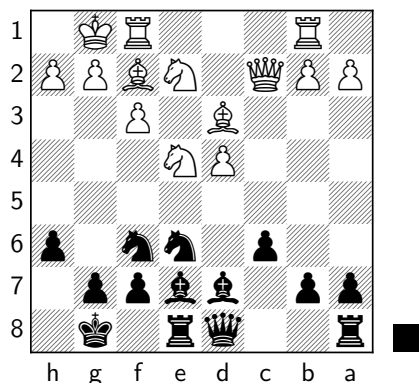
15... dxe4 16. ♖xe4

Een vervelend paard op *e4*, maar minder eng dan hij lijkt. In ieder geval was ik niet van plan om hem eraf te slaan: ik was namelijk wel blij met

de geïsoleerde pion van mijn tegenstander. Rustig terug met mijn loper dus...

16... ♙e7 17. ♖f4 ♖e6 18. ♖e2

17. ♖f4 was achteraf gezien een beetje een nutteloze zet. Mijn paarden worden daarentegen ineens erg sterk!

18... ♖d5 19. a3 ♖ec7 20. ♖bd1 ♗h8 21. ♖c5 ♙c8 22. ♙c4

Veel geschuifel met stukken. Ik wilde mijn zwartveldige loper graag op *g5* of *f6* hebben, maar dacht eerst nog even op een andere manier vervelend te kunnen zijn:

22... ♙h4 23. g3 ♙g5 24. f4 ♙f6 25. ♖c3

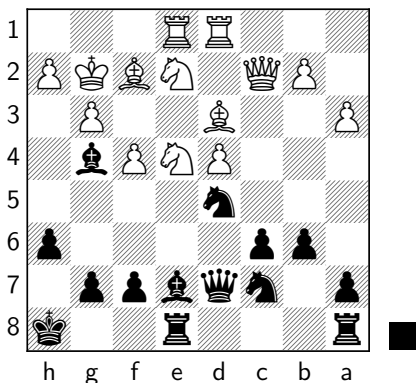
Dit leek me een mooie kans om de partij te compliceren en de druk op te voeren, wetende dat ik voorliep op de klok.

25... b6 26. ♖5e4 ♙f5 27. ♙d3

♙e7

Met het idee om later misschien een keer f5 te kunnen gaan spelen en op de koningsvleugel te gaan aanvallen. Ik vond de pionnen die voor de koning van wit stonden er namelijk niet best uitzien.

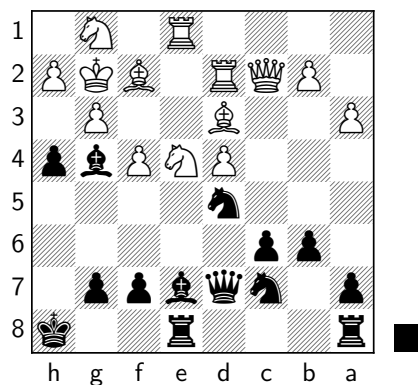
28. ♖fe1 ♙g4 29. ♘e2 ♚d7
30. ♛g2

Oei! Dat leek me geen beste zet. Inmiddels waren de andere partijen al klaar en speelde ik voor het teamresultaat, want het stond gelijk! Spannend, maar ik putte moed uit mijn positie en mijn voorsprong op de klok (ik had nog een kwartier, terwijl mijn tegenstander al onder de tien minuten zat). Hoe ingewikkelder de positie, hoe beter voor mij, dacht ik. Ik ging daarom gelijk voor de aanval met 30... h5.

De computer raadt echter 30... ♙b4!! aan. Na 31. a×b4 ♘×b4 32. ♚b3 ♘×d3 33. ♚×d3 lijkt zwart hier gewoon een vol stuk kwijt te zijn, maar Stockfish offert nóg meer!² 33... ♚×e4!! 34. ♚×e4 ♚e8 en hier moet wit de dame weggeven. Anders krijgen we namelijk 35. ♚c2 ♚d5 36. ♛g1 ♙h3 en wit raakt de dame alsnog kwijt! Dit zou ik nooit hebben gezien, maar wel erg mooi!

31. ♚d2 h4 32. ♘g1

Mijn tegenstander is ondertussen volledig overgegaan op de verdediging. Ik twijfel hier even. Moet ik de h-pion nog verder doorschuiven, of kom ik er dan niet meer doorheen? Ik kies uiteindelijk voor doorschuiven om mijn tegenstander nog verder naar achteren te drijven en dreigingen op g2 te creëren. Ik had er vertrouwen in dat ik nog wel een nieuw (en beter) gaatje

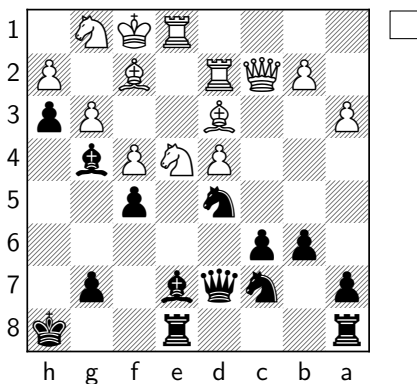
²He sacrifices... THE ROOOOOOOK!!! - Levi Rozman

zou vinden.

32... h3+ 33. ♖f1

Nu was het zaak om daadwerkelijk een gaatje in de verdediging van mijn tegenstander te boren. Ik heb hier meer dan 10 minuten (van wat voor deze zet 15 minuten waren!) nagedacht. Arnold, onze teamleider, had me eventjes eerder al in mijn oor gefluisterd dat een remise prima zou zijn (want dan zouden we als team een puntje pakken die nog weleens belangrijk zou kunnen zijn), dus dat speelde ook in mijn achterhoofd. Ik dacht dat ik een stuk beter stond, maar ik mocht het nu echt niet verpesten! Ik koos uiteindelijk voor de meest wilde (goed uitziende) optie om het nog maar wat ingewikkelder te maken, en bood tegelijkertijd - voor het team - remise aan:

33... f5

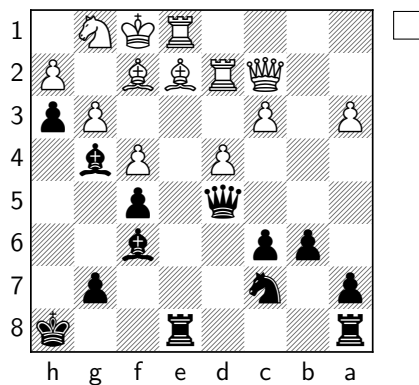
Mijn tegenstander lachte, “Maar er

staan nog zoveel stukken op het bord!”. Met nog drie minuten op onze beide klokken sloeg wit het remise-aanbod af (hier was ik stiekem wel blij mee) en gingen we verder.

34. ♖c3 ♗f6 35. ♗e2 ♖xc3 36. bxc3?

De fout waar ik op had zitten wachten! Ik had het antwoord hierop gezien en speelde direct

36... ♜d5!

In de twee minuten die mijn tegenstander nog had, zaten hij, ik en alle toeschouwers te zoeken of dit nog te redden viel. Het bleek een verloren zaak, en mijn tegenstander gaf op. Winst voor DRL 4! **0 : 1**

Belangrijke punten om onze positie in de middenmoot te verstevigen! Voor SG Amersfoort 3 is het kampioenschap nu helaas wel uit zicht. We zullen zien of ik daar nog welkom ben...

Schaken in de Spaanse zon

Door ****

Zoals sommigen van jullie wellicht al weten heb ik sinds afgelopen zomer het schaken weer opgepakt, na een ‘schaaksabbatical’ van meer dan 20 jaar waarin mijn (inmiddels ex-)vrouw en kinderen logischerwijs voorrang hadden boven de rest van m’n leven. Ondanks de valse start (ik won de poedelprijs tijdens afgelopen Zomeravond Kompetitie...) was het schaakvuurtje weer aangewakkerd en besloot ik lid te worden van De Rode Loper. Met hetzelfde enthousiasme belde ik vervolgens met het bondsbureau met de vraag of ik m’n oude 1900+ rating terug kon krijgen. Daar werd ik door Koos Stolk hartelijk uitgelachen: “Alle oude ratings van mensen die vóór 2005 zijn gestopt zijn verwijderd uit de database. Herintreders zoals jij moeten op 0 beginnen”. Bummer! Ach ja, weer competitie en 4 tot 6 toernooien spelen en ik zit binnen 2 jaar zo weer op 2000, dacht ik. Goed plan toch ;) Toernooi nr. 1 was het toernooi van Guernsey op de Kanaaleilanden (op aanraden van Peter Hoogakker), toernooi nr. 2 het kersttoernooi van Groningen (nostalgie, m’n vader heeft me er als kind leren schaken). *Where to, next?*

Eigenlijk was ik van plan om begin

april naar Parijs te gaan om mee te doen aan het toernooi van Malakoff. Een beetje fris gedurende deze tijd van het jaar maar goed aan te rijden, dacht ik nog. Totdat mijn vriendin Esmée lucht kreeg van dit plan: “*Malakoff – daar wil ik niet dood gevonden worden!*”. Uhh, hoezo?? Sinds wanneer vind je het leuk om mee te gaan?! Lang verhaal kort, Malakoff werd gevetoed met de boodschap “Prima als je wilt gaan schaken maar dan kies ik de toernooien uit”, gevolgd door de mededeling dat de keuze was gevallen op iets met meer zon: *het 8e Open Internacional Semana Santa* van 27 maart t/m 1 april A.K.A. het Open toernooi van Alicante in Spanje.

Nadat mijn pré-toernooigemopper (“het is wel ver reizen blablazeur”) plaats had gemaakt voor berusting (“okay, ik kan wel vrede hebben met deze omgeving”) kwam de dag voorafgaand aan het toernooi de verbaazing. Bleek dat Esmée een heel aardig Airbnb-verblijf had gevonden (20 minuten van het vliegveld en 5 minuten van de speelzaal), waar we met tapas en wijn werden opgewacht door onze gastheer en gastvrouw. Beiden waren van Franse afkomst, gepensioneerd, en inmiddels alweer 10 jaar woonachtig in het dorp. “We zijn hier voor de zon gekomen”, zeiden ze. Joh.

Het uitzicht vanuit het Airbnb vakantiehuisje.

Woensdag 27 maart

Daar we een beetje laat op waren en nog niets qua lunch hadden gepland, en ik pas om 17 uur behoefde te schaken, had Esmée bedacht dat het misschien wel leuk zou zijn om een zg. Tapas-tour te doen in Mercat Central d'Alacant, de grootste overdekte en permanente vlees- en vismarkt van Spanje. Een circa anderhalf uur durende wandeling volgde, langs allerlei marktkraampjes onder begeleiding van een lokale gids, waarbij 7x ge-

stopt werd voor uitleg en natuurlijk proeven, ruiken, kijken, eten en drinken. Denk hierbij aan de lekkerste Ibérico-ham, en lokale kaas en wijnen. Een waanzinnige ervaring.

Het toernooi werd gespeeld in een grote sporthal in *San Vicente del Raspeig*, een voorstad van Alicante. Tot mijn grote verbazing deden er meer dan 600 mensen aan mee, verdeeld in twee groepen: de B-groep tot ELO 1900 en de A-groep (geen ELO beperkingen). De open groep was bo-

Mercat Central d'Alacant

De speelzaal.

vendien ook nog eens sterk bezet met meer dan 100 IM's en GM's. Niet gek natuurlijk voor een toernooi met een prijzengeld van ruim €20.000 euro.

Tot mijn grote vreugde deed de bekende topper Vasyľ 'Chucky' Ivanchuk ook mee. Er hadden zich 6 Nederlanders ingeschreven in de A-groep waaronder John Cornelisse van Paul Keres. Ook 'Team Guernsey' was met de GM's Arkell en Gormally goed vertegenwoordigd. Leuk om hen weer te ontmoeten.

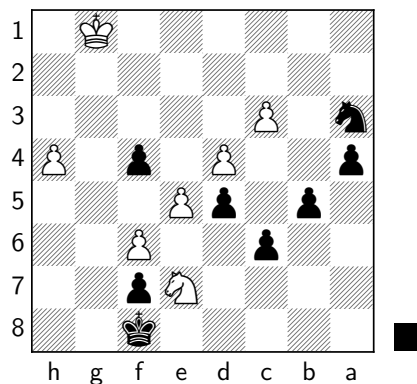
Grootmeester Vasyľ 'Chucky' Ivanchuk.

Om 17 uur was het tijd voor de 1e ronde. Ik moest met zwart tegen een Spanjaard van ongeveer dezelfde leeftijd als ik maar wel eentje met een vrij lage rating (ELO 1623). Een rating die, in combinatie met de zaaddodende ruilverant van het Semi-Slavisch die hij in korte tijd op het bord had getoverd, goed was voor een klassiek geval van onderschatting van mijn kant. Pas na een loopgravengevecht van ruim 3,5 uur schaken en flink wat duw- en trekwerk lukte het mij een doorbraak te forceren waarmee ik de partij naar mijn hand kon zetten.

□ **** (1623)

■ **** (1841)

Na 46. h4!:

In plaats van h4 had ik 46. ♖xc6 verwacht waarop ik ♜c2 kon spelen om het witte paard de weg naar mijn vrijpion te versperren. Op h4 zelf had

ik $b4$ gepland, en wederom is Arnold de a -pion snel thuis. In plaats daarvan wist ik tot mijn grote schrik na $46.h4$ ineens niet meer wat ik moest doen, er dreigde immers mat op $h8$! Een heel merkwaardige gedachtekronkel want ik wist dat ik aan het winnen was. Er volgden 5 lange minuten waarin ik in paniek een tijdlang alleen maar kon denken ‘wat nu?’ terwijl mijn spreekwoordelijke ontlasting inmiddels alle kleuren van de regenboog had... Pas toen mijn hoge emoties wat waren gedaald vond ik gelukkig een tweede oplossing: mijn paard kan nog via $b1-d2-f3/e4$ naar $g5$ om de witte pion af te stoppen. De partij eindigde snel na

46... ♖b1 **47.h5** (47. ♖xc6 a3 48. ♖b4 ♖xc3) ♖d2 **48.h6** (48. ♔f2 a3) ♖f3+ **49.♔f2** ♖g5 **50.♖xc6** ♔g8 **51.♖b4 a3** en wit gaf op. **0:1**

Een nerveus begin tegen een tegenstander die een stuk taaier en sterker bleek dan zijn FIDE-rating deed vermoeden. Wel een bijzonder grappige eindpositie waarin een paard van de ene rand naar de andere rand moest komen om de meubelen te redden.

Donderdag 28 maart

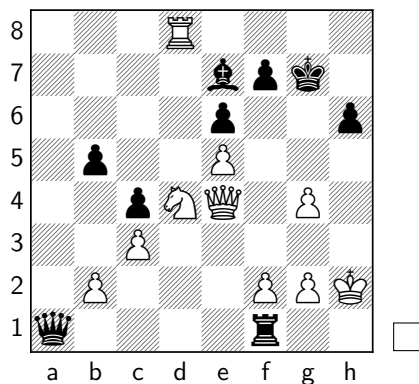
Na een solide Torre Attack-opening met wit tegen een 15-jarige Spanjaard werd het 's ochtends in ronde 2 na een zet of 40 eventjes spannend: zwart dreigde me op $h1$ mat te geven. He-

laas voor hem ging het daarna snel bergafwaarts toen hij een belangrijk schaakje op $e4$ miste en ik op tijd met $g4$ een luchtgaatje voor mijn koning kon maken. Hoog tijd om het in stijl af te maken.

□ **** (1841)

■ **** (1731)

Na 44... ♖g7:

45.♖xe6+! (schaak, lul!) **fxe6**

46.♖d7!? (sterk, maar volgens de engines onnauwkeurig. Beter was de ♖b7-d7 beweging, echter van achter het bord leek ♖d7 me praktischer) ♔f8 **47.♖h7** ♖h1+ **48.♔g3** en zwart gaf op.

De week voor Pasen heet *Semana Santa* in Spanje en wordt groots en uitgebreid gevierd in het land. Bijna iedere dag zijn er overal wel evenementen te vinden. Het meest bijzondere in deze week blijven echter

Één van de vele broederschappen. Zo'n altaar moest soms zelfs door 200 mensen worden gedragen.

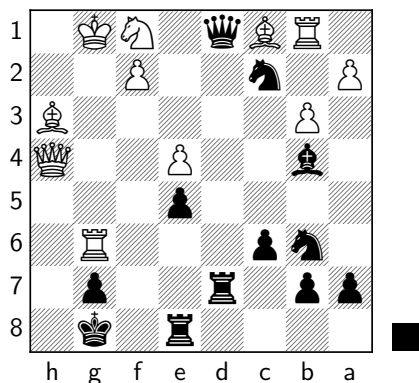
de processies. Verscheidene broederschappen in iedere stad in het land dragen de hele week 's avonds enorme, loodzware *pasos* (altaren) door de straten tijdens zg. *boeteprocessies*, optochten waarin verschillende fases van de lijdensweg van Christus wordt uitgebeeld. Het zal de lezer niet verbazen dat mijn Esmée allang had bedacht dat ze hier naar toe wilde gaan voordat ik hiervan wist... en aldus incasseerde ik maar een bye voor de avondpartij van de dag, onder het motto 'happy wife, happy life'. De processie op donderdagavond in Alicante-stad bracht duizenden mensen op de been. Een zeer indrukwekkend schouwspel.

Vrijdag 29 maart

Een speeldag met twee partijen in het vooruitzicht. Tijdens de 4e ronde scheerde ik onverwacht langs de afgrond ondanks een fantastische opening met zwart (Caro-Kann rules ;)).

**** (1665)
 **** (1841)

Na 28. ♖h3:

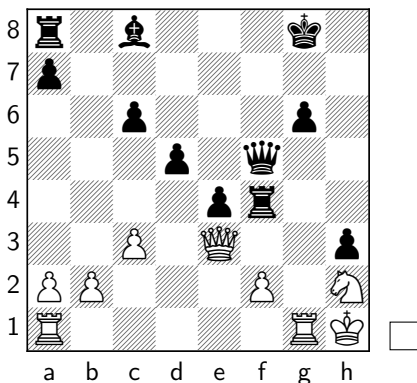
Ik had blijkbaar nog niet voldoende koffie gedronken 's ochtends want in deze stelling speelde ik naïef **28... ♖d6??** met het idee van torenruil en einde witte aanval. Op het moment dat ik de toren losliet schrok ik me kapot, want na 29. ♕f5! ♗×g6+ 30. ♕×g6 moet ik heel snel met mijn plassertje naar de dokter. Helaas voor mijn tegenstander bleek de dagkoers van mijn pokerface goed genoeg en gaf hij met **29. ♕h6 ♗×g6+** zijn toren weg! Beter was natuurlijk geweest 29... ♘d4 (dreigt ♘f3) gevolgd door ♗f7, met een onduidelijke stelling waarin er kansen zijn voor beide partijen...

In ronde 5 speelde ik met wit tegen de toekomstige groepswinnaar, een jonge Rus van een jaar of 16. En nee, ik ben nog steeds geen fan van

jeugdspelers vanwege het feit dat ze onvoorspelbaar zijn en hun rating totaal niets over hun speelsterkte zegt. Maar om onduidelijke redenen besluit ik niet mijn normale niveau te halen tegen de Rus en tegen alle basisprincipes van het schaken in te zondigen. Echter, na 3 uur lijden ben ik ontsnapt aan allerlei offers op h3 en geeft zwart de witten nog één laatste kans op tegenspel: mijn jonge opponent speelde gretig g×h3 maar vergat dat dat de g-lijn opent. De computer beoordeelt de stelling als een klein plusje voor zwart vanwege het materieel overwicht maar wit heeft zeker compensatie. Een opgelegd speelplan met wit is nu Rg3 en met Rag1 en Ng4-h6 ideeën vol in de tegenaanval gaan. Kortom, wit heeft nog genoeg om voor te spelen.

□ **** (1841)
 ■ **** (1774)

Na 24... ♖f5:

Na al die tijd in de touwen was ik ineens zó dronken van blijdschap dat ik de opening had overleefd, dat ik meteen vol enthousiasme en ‘lost in euphoria’ een stuk weggaf:

25. ♖xg6+ ♗xg6

Aiiiiii! Ik had 26. ♗x f4 gepland maar compleet het mat op g2 gemist! Een klassieke fout: ik had na mijn ontsnapping even 10 minuten moeten gaan wandelen in de zaal om m’n brein te resetten. Maar nee, de adrenaline was sterker dan ik. Na de blunder spartelde ik nog enige zetten na met 26. ♖g1 etc. maar gaf daarna vrij snel op, balend dat ik hier mijn kansen op de eindoverwinning behoorlijk zag slinken. Best pittig, twee partijen op een dag, al was de ochtendpartij ook al een teken aan de wand. Met anderhalve ontsnapping op één dag was ik de goden ook wel een beetje aan het verzoeken. Misschien zelfs een beetje te erg... Tijd dus voor behoorlijk wat *Boehoe Brandy*.

Zonnige boulevard en heerlijke paella.

Zaterdag 30 maart

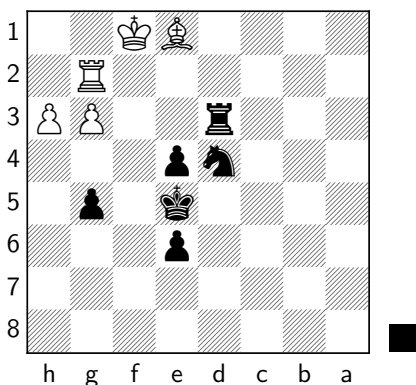
Omdat ik pas om 17 uur weer hoefde te schaken besloten Esmée en ik als brunch uitgebreid paella te gaan eten op het strand in San Juan.

Maar genoeg geluierd, tijd voor ronde

♞ **** (1780)

♜ **** (1841)

Na 57. ♖f1:

Zwart begint en wint. Niet spieken. Mijn tegenstander was een 16-jarige Spaanse jongen die een slordige ruilvariant van de Caro-Kann opende maar vervolgens enorm goed bleek te kunnen schaken. Pas op zet 35 won ik mijn eerste pion van hem waarna hij ineens als een bezetene ging verdedigen en ik pas op zet 57 de eerste echte scoringskans van de avond kreeg. De kortste weg naar zwarte winst is nu 57... e3! met het 58. ♜g1 ♖e4 59. ♖g2 ♜f3 60. ♜h1

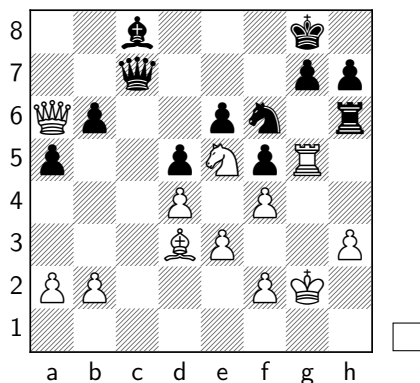
♜d1 61. ♜b4 e2 en de zwarte pion is niet meer tegen te houden. Helaas speelde ik het veel gecompliceerdere 57... ♜f3?! waarna ik technisch nog steeds gewonnen sta maar in de praktijk gaf het zwart weer wat lucht en vooral hoop: mijn jeugdige tegenstander weet zich tijdens onze gezamenlijke tijdnood nóg 3x te ontworstelen aan mijn greep. Inmiddels is het 21 uur 's avonds, ben ik zo gaar als een balletje na meer dan 4 uur spelen en heb ik honger. Moedeloos accepteer ik op zet 71 remise. Wat een uitputtingsslag.

Zondag 31 maart

Op het menu van vandaag stonden we weer 2 partijen. In ronde 7 speelde ik met wit voor de verandering tegen iets oudere Spanjaard (20 jaar), die een goede Hollandse opening op de mat legde en me flink het vuur aan de schenen legde tijdens de ochtendsessie. Helaas voor hem bloedde zijn koningsaanval op een gegeven moment dood, waarna hij besloot remise aan te bieden in de volgende stelling:

☐ **** (1841)
☒ **** (1768)

Na 28... ♖c8:

Bijzonder moment, zou zwart echt niet in de gaten hebben gehad hoe slecht hij hier staat? Of was het ‘wishful thinking’ van zijn kant? Ik weigerde het remiseaanbod beleefd met 29. ♖a8 (dreigt ♖a6) en speelde na de geforceerde dameruיל ♗g2 om mijn toren om te kunnen spelen (♗g1-c1-c6/c7). 11 zetten later gaf zwart op. Na een uitgebreide lunch is het tijd voor een klein schoonheids-slaapje: een uurtje pitten ’s middags doet wonderen zegt men. Zo ontdekte ook mijn tegenstander in ronde 8, en omdat het een korte en vrij spectaculaire aanvalspartij was, deel ik hem bij deze in zijn geheel.

☐ **** (1813)
☒ **** (1841)

1. c4 e5 2. g3 ♘c6 3. ♖g2 ♙c5
4. ♘c3 d6 5. e3

De zg. “King’s English” variant van het Engels. Zwart kan nu meerdere goede plannen volgen met ♙f5 ♖d7 of ♘ge7/f5, a5 om a3 b4 te verhinderen is ook een mogelijkheid.

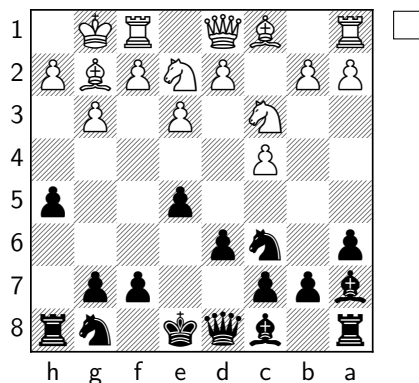
5... a6

Ik kies voor afwachten en wil mijn plannen baseren op de positie van het witte Koningspaard: gaat het naar e2 of f3?

6. ♘ge2 ♙a7

Nog een prophylactische wachtzet. Wanneer ik besluit snel m’n ♙e6 te spelen kan ik nu niet meer verrast worden door een vroeg d5 van wit.

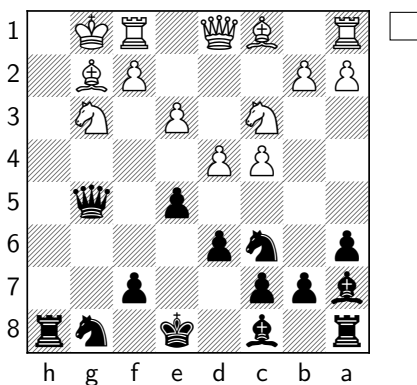
7. O-O h5!

Tijd voor een frontale aanval, omdat wit ♘ge2 heeft gespeeld is dit plan nu kansrijker dan na ♘f3 (controleert

h4). Fun-fact: na *h5* riep Juan Marcos hier met grote ogen hardop “Madre!”. Blijkbaar had hij dit nog nooit eerder op het bord gehad. Overigens, voor wie liever niet va banque aanvalt is $7... \text{♟}ge7$ een degelijk en rustiger alternatief (40% winst voor wit). Weet in elk geval dat wit het tegen $7... h5$ een schamel winstpercentage heeft van *slechts* 33,3%!

8. h4 g5 9. hxg5 h4 10. d4 hxg3 11. ♖xg3 ♗xg5

Een supergeestige stelling: we zijn 11 zetten onderweg, wit heeft tot nog toe alleen maar logische zetten gedaan maar zwart staat al beter!?

12. ♖d5

Hoopt op $\text{♜} \times c7+$ en de toren op *a8* te winnen maar de zwarte koning staat veilig op *f8*, *d8* of zelfs *d7* en wit heeft geen tijd om te cashen vanwege de mataanval op *h2*. Een alternatief was nog $12. \text{♜} \times c6+ b \times c6$ $13. \text{♗}f3$ maar

ook dan heeft zwart snel beslissend voordeel na $13... d5$.

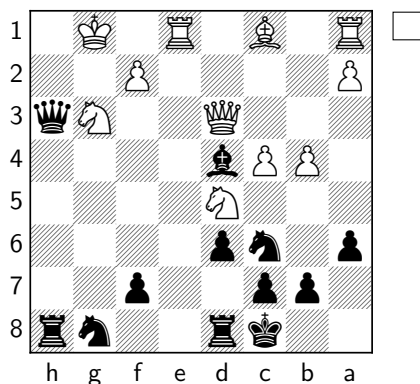
12... ♗h4 13. ♚e1 ($13. \text{♜} \times c7+ \text{♞}d8$ $14. \text{♚}e1 \text{♞} \times c7+$) **♜g4 14. ♗d3 O-O-O 15. b4 exd4?!**

Een beetje onnauwkeurig van mij. Beter was $15... \text{♜}ge7$ om $\text{♗}e4$ te kunnen beantwoorden met *f5*. Wit kan niet én *g2* én *d4* blijven dekken zonder materiaalverlies of zonder mat te gaan.

16. exd4?!

Die had ik niet verwacht. Ik zat min of meer te speculeren op $16. b5$ waarna ik $16... \text{♜}e5$ $17. \text{♗}e4 f5+$ had gepland; veld *e5* vrijmaken voor het paard was het immers idee achter $exd4$. Maar inmiddels had ik door dat wit gewoon geen zetten meer over had. Ook $16. \text{♗}e4 f5$ $17. \text{♜} \times f5 \text{♗}h2+$ $18. \text{♞}f1 \text{♜}h3$ $19. \text{♜} \times h3 \text{♗} \times h3$ was geen alternatief evenals $16. \text{♞}f1 \text{♜}h3$ $17. \text{♗}e4 \text{♜} \times g2+$ $18. \text{♞} \times g2 \text{♗}h3+$ $19. \text{♞}f3 \text{♜}e5$.

16... ♗h2+ 17. ♞f1 ♜h3 18. ♜xh3+ ♗xh3+ 19. ♞g1?! ($19. \text{♞}e2 \text{♗}g4+$ $20. \text{♞}d2 \text{♜} \times d4$) **♜x d4**

Dreigt op *a1* te pakken of mat te geven op *f2*, en wanneer de dame naar de 2e rij gaat om *f2* te dekken is ♔×*g3* ook nog een optie. Mijn tegenstander keek even op, knikte instemmend en had duidelijk bedacht dat hij zich in dat geval maar mat wilde laten zetten. Sympathiek!

20. ♖b1 ♔h2+ 21. ♕f1 ♔×f2# 0:1

En omdat ik zo vroeg op de avond klaar was er ruim de tijd voor lekker veel tapas en bier...

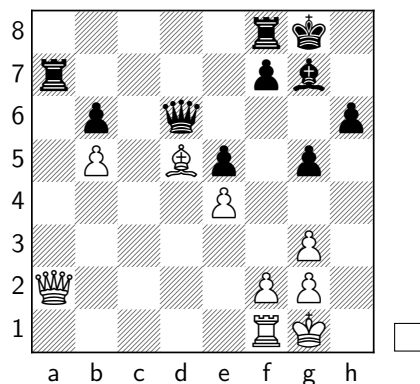
Maandag 1 april

Zo'n laatste partij van een toernooi is altijd spannend: de uitkomst bepaalt of je een goed (het podium of een goede eindklassering) of een slecht (de grijze middenmoot) toernooi hebt gespeeld. Geconcentreerd maar ook nerveus begin ik om 10 uur 's ochtends met wit aan de partij, tot rond

het middaguur mijn tegenstander remise aanbood in de volgende stelling:

□ **** (1841)
 ■ **** (1743)

Na 27... ♖×*a7*:

Opgelucht haal ik adem. Blijkbaar heeft m'n tegenstander geen idee van de ernst van zijn problemen: de loper op *d5* is een beest en zijn zwakke pionnen op *b6* en *f7* gaan hem de das omdoen. Een mooi voorbeeld van waarom het hebben van ongelijke lopers in het voordeel is van de aanvallende partij. Ik weiger het remiseaanbod beleefd, pak terug op *a7* en tien zetten later gaf zwart op. De nummers 2 en 3 van het moment spelen geen salonremise zoals ik had gehoopt dus ik kan geen gedeeld 2e meer worden.

'Chucky' werd tijdens het toernooi best vaak belaagd door allerlei men-

sen die een selfie met hem wilde maken. Uiteindelijk werd hij 4e in de open groep, zichtbaar teleurgesteld met zijn eindresultaat van 7 uit 9 (4x remise); hij had zijn tegenstander tweemaal laten ontsnappen en in twee andere partijen zat er gewoonweg niet meer in. Jammer voor hem, maar het was wel indrukwekkend om hem van dichtbij aan het werk te zien;

volgende keer doet hij het vast beter.

Na de veel te lang durende prijsuitreiking (alle notabelen van een stad horen zichzelf graag praten, ze gedragen zich overal ter wereld echt allemaal hetzelfde) was het hoog tijd voor eten, drank en vertier. De rest van de Nederlanders was helaas eerder op de dag al naar huis vertrokken.

Met 7 uit 9 was ik ongedeeld 4e in mijn groep en €300 euro rijker.

‘Chucky’ was uiteraard ook erg populair bij zijn landgenoten uit Oekraïne.

Esmée en ik zijn eerst het *Castillo de Santa Barbara* in Alicante-stad gaan bekijken. Wat. Een. Uitzicht. Daarna besloten we voor kreeft en prosecco te gaan. . .

Dinsdag 2 april

Na een wandeling in een groot park in Alicante met veel schildpadden en een waterval is het tijd voor de terugreis. Bij de verhuurmaatschappij bleek dat onze rental gelukkig geen schade had opgelopen en de shuttlebus bracht ons

vlot weer naar de luchthaven van Alicante. Het vliegtuig had geen vertraging en landde een uur of drie later rond 20:30 uur weer op Schiphol. Ik heb genoten van veel zon, lekker eten, een fantastisch uitzicht in meerdere opzichten en ik heb een uitstekend georganiseerd toernooi meege maakt. Genoeg motivatie om volgend jaar weer mee te doen, al zijn er waarschijnlijk genoeg andere alternatieven in Zuid-Europa. Next stop: Limburg Open 2024!

Prachtig uitzicht over Alicante-stad.

Eindspelrubriek

Aflevering 4 - Paardeindspelen I

Door Roel de Lange.

Warming up

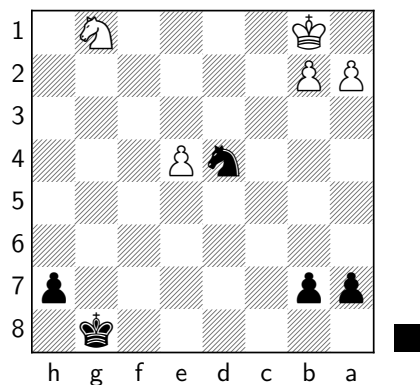
Boven de vorige aflevering (De Balans, februari 2024) stond per ongeluk Aflevering 5, maar het was na oktober en december 2023 aflevering 3. Nu zijn de paarden aan de beurt, in de volgende aflevering ook, en na de zomer gaan we door met de lopers en de torens. Oproep blijft om zoveel mogelijk voorbeelden uit eigen praktijk, zoals de interne competitie, te sturen. Sommigen hebben al iets gestuurd, waarvoor alvast dank.

Stelling 1. We beginnen deze keer met een relatief eenvoudig voorbeeld, ontleend aan G. van Perlo, die in 1998 in deel 4 van de serie Spelen met eindspelen van de New in Chess Schaakbibliotheek (het deeltje heet *Loper- en paardeindspelen*) aandacht besteedde aan de Zuivere Paardeindspelen (p. 41 e.v.). Hij begint met een fragment uit de partij *Lasker – Nimzowitsch*³, Zürich 1934, 10e ronde. Wij pakken die partij een paar zetten eerder dan Van Perlo op, na zet **35. fxe4**:

Stelling 1

□ Lasker
■ Nimzowitsch

Zwart aan zet.

Hoe deze stelling te beoordelen? Stel: je hebt zwart, en wit biedt tegelijk met zijn zet $f \times e4$ remise aan. Rechtvaardigt de stelling dat je doorspeelt?

De partij ging als volgt verder:

35... ♔f7 **36.** ♖c1 ♕f6 **37.** ♔d2 ♕e5 **38.** ♕e3 h5 *39. a3*

Het is duidelijk dat *39. ♖f3* verliest: zwart ruilt de paarden en wint het

³Emanuel Lasker (1868-1941) was van 1894 tot 1921 wereldkampioen. Aaron Nimzowitsch (1886-1935) was een Letse schaker die in de jaren '20 en '30 van de 20e eeuw tot de wereldtop behoorde. Hijzelf schreef zijn naam overigens als Niemzowitsch, en zijn oorspronkelijke Letse naam Arons Nimcovičs schijnt te worden uitgesproken met de nadruk op de tweede lettergreep.

pionneneindspel, maar 39. ♖h3 verdient wel de aandacht: zwart kan weliswaar met 39... ♜c2 proberen een zetherhaling uit te lokken (♜c2 ♜f3 ♜d4 ♜e2 ♜c2), maar na 39... ♜e6 staat hij waarschijnlijk nog steeds een beetje beter, een mogelijk vervolg is 40. ♜f2 ♜f4 41. ♜d1 b6! 42. b3 h4 43. ♜f2 en zwart blijft met de h-pion druk houden; Smallfish keurt 39. a3 af, en geeft de voorkeur aan

39. ♜h3 a5! 40. ♜h3 ♜c2 41. ♜d3 ♜e1 42. ♜e2 ♜g2 43. ♜f3 ♜h4 44. ♜e3 ♜g6 45. ♜g5 ♜f6 46. ♜h7 ♜g7?! 47. ♜g5 ♜f6 48. ♜h7 ♜e7! (zo wel!) 49. ♜g5 ♜e5 50. ♜d4 ♜d6 51. ♜h3 (geen gelukkige, 51. b3 zou beter zijn) a4! 52. ♜f4 h4 53. ♜h3

Dit is de stelling waarmee Van Perlo begint; zwarts volgende noemt hij een ‘fijn tempozetje’, bedoeld om de koning dichterbij te kunnen brengen.

53... b6!

Maar Smallfish geeft sterk de voorkeur aan 53... ♜c6!! 54. ♜c4 ♜e5 55. ♜d3 b5 56. ♜e3 ♜a5! 57. ♜d3 ♜c4 58. ♜c3 ♜xe4 waarmee juist eerst het paard dichterbij wordt gebracht, en zwart vrij soepel wint.

54. ♜f4 b5! 55. ♜h3 (weer niet de beste, 55. ♜c3 was beter) ♜c6! 56. ♜e3 (ook hier zou 56. ♜c3

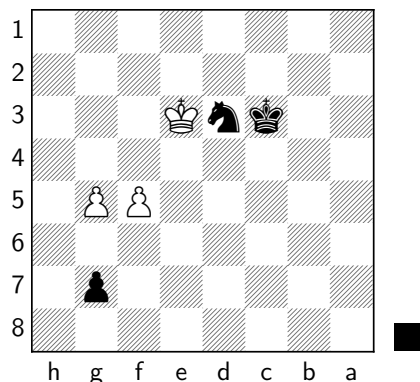
beter zijn geweest) ♜c5 57. ♜d3 b4! 58. axb4 ♜xb4 59. ♜c2 ♜d4 60. ♜b1 ♜e6! 61. ♜a2 ♜c4 62. ♜a3 ♜d4 63. ♜xa4 ♜xe4 64. b4 ♜f3 65. b5 ♜g2 0:1

Stelling 2. Het volgende voorbeeld komt ook uit een partij tussen grootmeesters, neem er minstens 5 of 10 minuten voor! Rekenen in plaats van intuïtie, dat is hier nodig. Deze stelling komt uit een partij tussen Chukavin en Sveshnikov uit 2017, en is te vinden in Karsten Müller & Alex Fishbein, *Endgame Corner*, Portsmouth USA: Russell 2023, p. 243. Sveshnikov speelde 1... ♜c4 en de partij eindigde in remise⁴.

Stelling 2

□ Kirill Chukavin
■ Vladimir Sveshnikov

Zwart aan zet.

⁴Leuk feitje: de partij werd gespeeld in het 26e Keres Memorial toernooi ter ere van grootmeester Paul Keres, red.

Een eerste blik leert dat alleen zetten met de koning of het paard in aanmerking komen. De tweede blik laat zien dat achteruit bewegen zwart niet gaat helpen. Zetten als ♖c2 of ♜e1 kunnen gewoon niet goed zijn, omdat de witte pionnen dan meteen in beweging komen en doorlopen en wit dan minstens remise heeft. Dus – derde blik – als zwart wil kunnen winnen zal het moeten komen van ofwel ♖c4 ofwel ♜c5. Die twee moeten we systematisch analyseren. Dat betekent: rekenen!

I. 1... ♖c4 2. ♖e4 ♜c5 3. ♖e5 en nu:

- a. 3... ♖d3 4. f6 ♜d7+ 5. ♖d5 ♜×f6 6. g×f6 g×f6 7. ♖e6 en remise.
- b. 3... ♜d7 4. ♖e6 ♜c5 5. ♖f7 ♜e4 6. f6 ♜×g5 7. ♖×g7 ♜e6 8. ♖g6 ♖d5 9. f7 ♖e5 10. f8♙ ♜×f8 en remise.

II. 1... ♜c5 en nu:

- a. 2. g6 ♜d7 3. ♖e4 ♖c4 4. f6 ♜×f6 5. ♖e5 ♖c5 6. ♖e6 ♖d4 7. ♖f7 ♜h5 8. ♖e6 ♖e4 9. ♖e7 ♖f5 10. ♖f7 ♖g5 11. ♖e7 ♖×g6 12. ♖e6 ♖g5 en als je tot hier hebt doorgerekend is het wel duidelijk: zwart wint.
- b. 2. f6 g6! 3. f7 ♜e6! 4. ♖e2 (4. ♖f3 of 4. ♖e4 wordt beantwoord met ♜×g5!) ♖d4 5. ♖f2

♖e4 6. ♖g2 ♖f5 6. ♖f2

Wit gaat wachten tot paard en pion op hem afkomen.

6... ♖×g5 7. ♖g3 ♖f6 8. ♖g4 ♖×f7 9. ♖g3 ♖f6 10. ♖f3 ♖f5 11. ♖g2 ♖g4

en dat moet zwart wel winnen. De pion gaat eenvoudig doorlopen, en in een aantal varianten heb je het paard niet eens meer nodig.

Oefening: haal het paard van het bord en speel de stelling dan uit. Voor nu is duidelijk dat 1... ♜c5 de winnende zet is.

Hoofdzaken en vuistregels

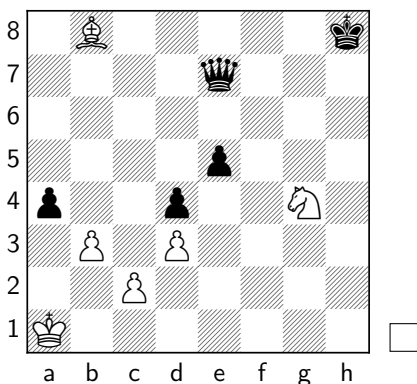
Wie van ons is er niet ooit verrast door een paardvork? Veel clubschakers hebben in hun archief of in hun geheugen wel ergens het pijnlijke moment dat je denkt dat je een redelijke stelling hebt, en plotseling is er een paardvork. En wie heeft niet ooit ervaren hoe machteloos een paard kan zijn, bijvoorbeeld doordat het in de hoek of aan de rand van het bord staat en geen kant meer op kan. Voor paardeindspelen is dit type inzichten belangrijk, vaak worden verliezende vergissingen gemaakt doordat een vork wordt overzien of de macht - en soms de machteloosheid - van het paard verkeerd worden ingeschat.

Stelling 3. Soms is een paard-

vork fataal, bijvoorbeeld in een studie van Alexei Troitzky (1866-1942) – hij komt verderop nog uitvoeriger ter sprake – uit 1928 (te vinden in A.A. Troitzky, *360 Brilliant and Instructive End Games*, New York: Dover Publications 1968, p. 111-112):

Stelling 3

Wit aan zet.

De oplossing:

1. ♖h6 (dreigt paardvork met ♜d6 ♜×d6 ♖f7) ♜a3+ 2. ♜b1 ♜g7 3. ♜d6!! (dreigt opnieuw paardvork, nu na ♜×d6 ♖f5+) axb3 4. ♜xa3 bxc2+ 5. ♜xc2 ♜xh6 6. ♜d6 1:0

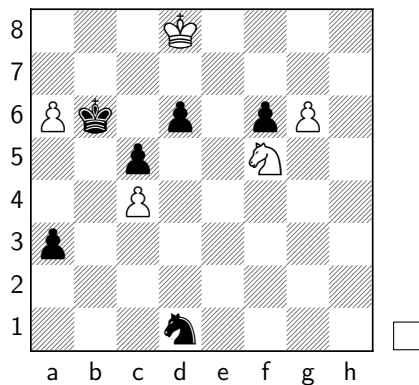
We zien hier dat wit zijn paard offert om met de loper als overgebleven stuk uiteindelijk te winnen.

Stelling 4. Maar het kan nog mooier, in een andere studie van Troitzky, ditmaal uit 1929 (te vin-

den in A.A. Troitzky, *360 Brilliant and Instructive End Games*, New York: Dover Publications 1968, p. 8):

Stelling 4

Wit aan zet.

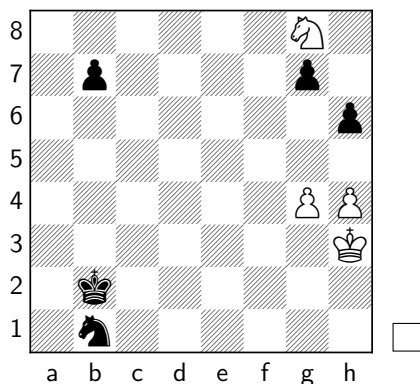
De oplossing:

1. ♖d4!! cxd4 2. c5!! dxc5 3. g7 a2 4. g8 ♜ a1 ♜ 5. ♜b3! ♜xa6 6. ♜c7 ♜a5+ 7. ♜c6 ♜b4 8. ♜a2+ ♜a5 9. ♜c4 ♜a7 10. ♜f7 en mat in 2. 1:0

Stelling 5. John Nunn maakte in zijn *Chess Endgame Exercise Book* (2020) een opgave van de volgende stelling:

Stelling 5

Wit aan zet.

De oplossing, analoog aan die uit het vorige voorbeeld:

1. ♖xh6!! g×h6 2. g5! h×g5 3. h5!
 ♜c3 (het paard gaat te laat komen)
 4. h6 ♜d5 5. h7 ♜f4+ 6. ♔g4 ♜g6
 7. ♔×g5 ♜h8 8. ♔f6

Let op hoe zwak het paard is tegen de randpion.

8... b5 9. ♔g7 b4 10. ♔×h8 b3
 11. ♔g8 1:0

Omdat de koning op b2 staat is het eindspel dame tegen pion eenvoudig gewonnen.

Leermoment 1: Let op de paardvork.

Leermoment 2: Een paardeindspel hoeft niet altijd een paardeindspel te blijven, soms is het offeren van het paard de beste manier om verder te komen.

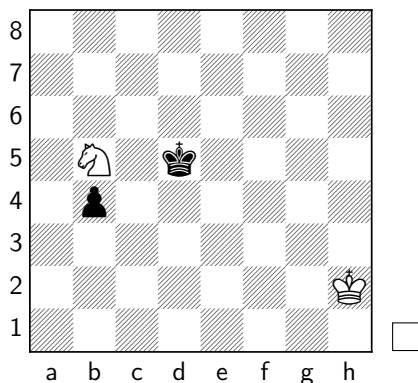
Leermoment 3: Tegen een randpion is het paard relatief zwak.

Leermoment 4: Let op zetdwang.

Stelling 6. Er zijn meer vuistregels. John Nunn, *Understanding Chess Endgames*, geeft er een paar (zoals: met paard +3 pionnen tegen paard +4 pionnen op dezelfde vleugel zijn er goede winstkansen, maar met minder pionnen nemen die winstkansen af). En hij geeft voorbeelden van paradoxale paardsprongen die er – net op tijd – voor zorgen dat het paard een opgerukte pion nog kan vangen. Uiteraard is Grigoriev weer van de partij (p. 48). Deze studie uit 1938 is van hem.

Stelling 6

Wit aan zet.

Deze stelling ziet er niet best uit voor de paard-partij. De koning staat dichtbij zijn pion en kan bijna altijd het paard bedreigen. Is er een uitweg

voor wit?

1. ♖c7! ♕c4 2. ♜e8! b3 3. ♜d6 ♗c3 4. ♜e4 ♗c2 5. ♜d6!!

Deze zet is echt moeilijk om te zien, en paradoxaal: waarom teruggaan? Wat je moet zien hier is dat zwart zelfs een dame mag halen, waarna wit een paardvork heeft.

5... b2 6. ♜c4 b1♚ 7. ♜a3 en remise.

Het helpt niet als zwart de koning op c2 laat staan, want dan komt de witte koning simpelweg dichtbij en wit kan altijd de pion slaan als hij naar b2 gaat.

Uit de clubcompetitie van De Rode Loper heb ik nog niet zoveel voorbeelden van ‘pure’ paardeindspelen, d.w.z. eindspelen waarin - naast de onvermijdelijke pionnen - de paarden nog de enige stukken zijn. Ik houd me aanbevolen voor materiaal uit de interne of externe competitie.

Zonder volledigheid na te streven zal ik een paar voorbeelden geven die de verschillende rollen van het paard illustreren, in samenhang met de mogelijke rollen van de koning. Als je het paard als verdediger inzet moet de koning meer werk doen om de pionnen van de tegenstander te belagen (en in sommige gevallen het paard van de tegenstander).

Het paard domineert

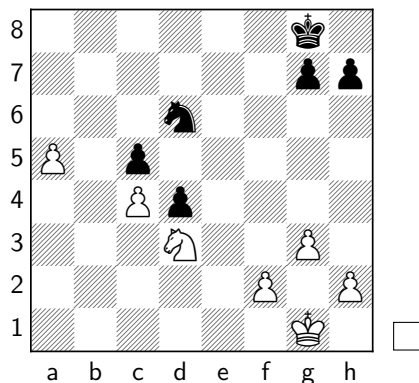
Stelling 7. Een voorbeeld uit eigen archief, met een paard in de rol van bedwinger van een ander paard. *Roel de Lange – Isa Kaudse (1987)*, stelling na de 44e zet van zwart:

Stelling 7

□ Roel de Lange

■ Isa Kaudse

Wit aan zet.

Vervolg:

45. ♜xc5 ♜xc4 46. a6 ♜b6 47. a7 ♗f7 48. ♜a6 ♜a8 (het zwarte paard als blokkeerder)

Tijd voor de koning om naar voren te komen.

49. ♗f1 ♗e7 50. ♗e2 ♗d6 51. ♗d3 ♗c6 52. ♜b4 ♗b6 53. ♗xd4 ♗xa7 54. ♜d5!

Het witte paard domineert het zwarte

paard.

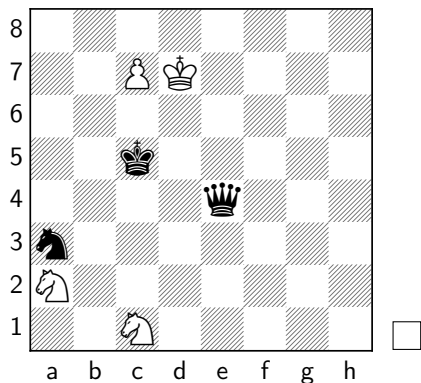
54... ♖b7 55. ♖e5 ♖c6 56. ♖e6
 ♖c5 57. f4 ♖c6 58. h3 ♖b7
 59. ♖d7 ♖a6 60. ♖c7 ♖xc7
 61. ♖xc7 ♖b5 62. ♖d6 ♖b6
 63. ♖e6 ♖c6 64. ♖f7 1:0

Het paard als aanvaller

Alweer Troitsky, deze keer een studie uit 1895 (weer te vinden in A.A. Troitzky, *360 Brilliant and Instructive End Games*, New York: Dover Publications 1968, p. 122-123):

Stelling 7

Wit aan zet.

Een stelling waarin je je kunt voorstellen dat wit weinig illusies heeft, of zelfs aan opgeven denkt. Maar dan is er de macht van de paarden!

1. ♖b3+ ♔b6! (vermijdt de paardvork) 2. c8P+!! ♖b5 3. ♖d6+ (eerste paardvork) ♖a4 4. ♖c5+ (tweede

paardvork) ♖a5 5. ♖cxe4

Nu is er een interessant probleem ontstaan: met 1 paard kun je niet matzetten, met 2 paarden ook niet (daarover straks meer), maar met 3 wel? In deze stelling, waar de zwarte koning is omsingeld, blijkt dat te lukken:

5... ♖b6 (dit is niet de beste; zwart loopt nu zelf naar een mat in 13; beter is 5... ♖c2!, hoewel wit ook dan wint met 6. ♖ec3 etc.) 6. ♖b4 ♖a5 7. ♖d5 ♖c2 8. ♖ec3 ♖d4 (geniet even van de aanblik van deze stelling, al is 8... ♖e3 net iets geschikter om het mat nog even te rekken) 9. ♖c4+ ♖a6 10. ♖c8 ♖e6 11. ♖b8

En mat op de volgende zet met 12. ♖b4. De hier gegeven varianten zijn niet de enige, zwart kan op zet 6 en 7 anders spelen, maar het resultaat verandert daar niet door.

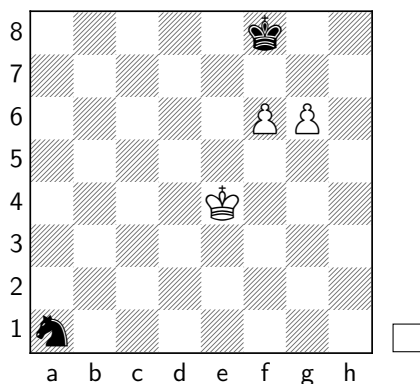
Het matzetten met paard en pion

Stelling 8. Ook als je je met een paard moet verdedigen tegen pionnen is het van belang om te zien hoe dat ongeveer in zijn werk gaat. Daarom in aansluiting op de vorige aflevering een recent eindspel met een paard tegen 2 pionnen. Livaic – Jakovljevic, EK rapid Zagreb 14 december 2023, 5e ronde, stelling na 65... ♖xa1:

Stelling 8

☐ Leon Livaic
☒ Vlado Jakovljevic

Wit aan zet.

Zwart kan dit nooit meer winnen (met alleen een paard kun je niet mat zetten), en de enige manier om dit remise te houden is hoogstwaarschijnlijk om zo snel mogelijk met het paard een van de pionnen eraf te slaan in de hoop dat de zwarte koning dan nog voor de andere pion kan blijven staan. Voor zwart geldt dus: goed uittellen hoe je naar de overkant springt met je paard! En voor wit geldt: zo snel mogelijk de pionnen nog verder naar voren en dan met hulp van de koning promoveren. Het loopt in deze partij enigszins anders, waarschijnlijk onder tijdsdruk:

66. f6 ♖b3

So far, so good.

67. ♔d5!

Wit had ook ♔e5 kunnen doen, maar de gedane zet is veel listiger, omdat het paard nu tot een omweg wordt gedwongen. Er zijn twee omwegen - via d2 en via a5, en die zijn niet gelijkwaardig: via d2 verliest, en via a5 houdt de stelling in balans. In essentie omdat het paard zowel via c6 als via b7 verder kan, en in beide gevallen lukt het op enig moment om een pion te slaan. Zwart dacht kennelijk dat een kleine zetverwisseling geen kwaad kon en speelde

67... ♔g8?

Deze zet verdient een of twee of misschien zelfs drie vraagtekens, want zwart staat nu totaal verloren. De engine - Smallfish weer - slaat zelfs van 0.0 naar 'mat in 18'. Het is grootmeester Livaic te vergeven dat hij dat niet zag, maar een simpel schaakje tussendoor - 68. f7 - had wel geholpen. Speelt zwart dan bijvoorbeeld 67... ♔f8, dan vervolgt wit met 68. ♔d6! (niet 68. ♔e5? want in dat geval springt het paard weer met succes naar de pionnen: 68... ♖c5! 69. ♔f6 ♖e4! 70. ♔e6 ♖g5 en op de volgende zet ♖xf7) ♖d4 69. ♔e5 ♖c6 70. ♔f6 (en mat volgt)

In plaats daarvan speelde wit - eigenlijk ook met een soort zetverwisseling - de zet **68. ♔d6?** en die is nou net fout. De stelling is weer gelijk, en het

paard komt naderbij:

68... ♖d4! 69. ♗e7 ♖f5 70. ♗e8
 ♖g7 71. ♗d7 ♖h5 72. ♗e7 ♖xf6
 73. ♗xf6

De remise is onvermijdelijk:

73... ♗f8 74. g7 ♗g8 75. ♗g6 pat.
 1/2 : 1/2

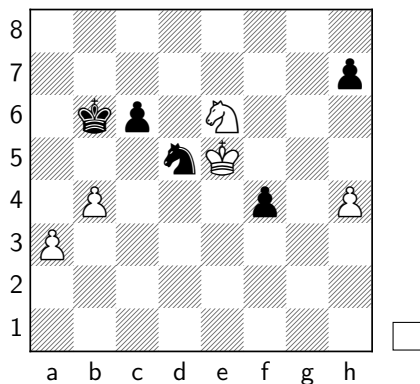
Winst/verlies en remise lagen hier erg dicht bij elkaar.

Stelling 9. Een ander recent voorbeeld uit een partij van twee grootmeesters: Saric – Vachier-Lagrave, Douglas (Isle of Man) 2023:

Stelling 9

□ Ivan Saric
 ■ Maxime Vachier-Lagrave

Wit aan zet.

Oplossing:

1. ♖d4! ♗c7 2. h5 ♗b6 3. b5! (tast

de dekking van het zwarte paard aan)
 f3 4. ♖f3 ♗b5 5. ♖g5 ♖e7 6. ♖xh7
 c5 7. ♖f6 c4 8. ♖e4 ♖g8 9. ♗d4
 ♗a4

Zwart gaat nog wel op weg naar de pionnen, maar hij wordt klemgezet.

10. ♗c4 ♗xa3 11. ♗d5 1 : 0

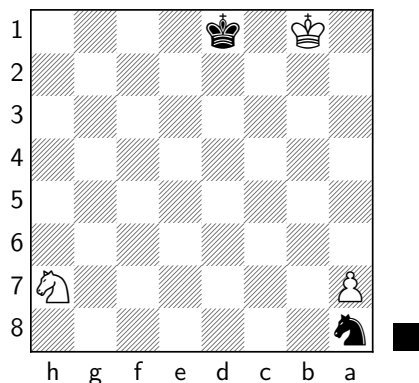
Typerend voor paardeindspelen: vreemde verrassingen zijn bepaald niet uitgesloten.

Paard + pion tegen paard

Stelling 10. John Nunn ontwierp een relatief eenvoudige stelling, te vinden in Pinter, *1000 Minor Piece Endings* (no. 1). Zwart aan zet speelt 1... ♗d2, maar wit wint. Hoe?

Stelling 10

Zwart aan zet.

Oplossing:

2. ♗b2 ♖d3 3. ♗b3 ♖d4 4. ♗b4

♔d5 5. ♖b5 ♔d6 6. ♜f6 ♖c7
 7. ♖a6 ♖c6 8. ♜e8 ♔d7 9. ♖b7
 ♔d8 10. ♜f6 ♜c7 11. ♜d5! ♜xd5
 (11... ♜a8 12. ♖c6 ♖c8 13. ♜b6
 ♜xb6 14. ♖xb6 en wint) 12. a8♚
 1:0

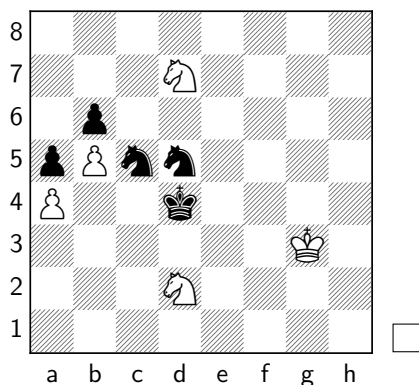
Twee paarden + pionnen tegen twee paarden + pion- nen

Stelling 11. Nunn, *Chess Endgame Exercise Book*, p. 41-42 geeft de volgende stelling. De stelling is afkomstig uit de partij *G. Welling – H. Danielsen*, EK 50+, Rhodos 2019. Welling speelde 1. ♜b8 en verloor na het antwoord 1... ♖c3 2. ♜f3 ♜xa4 waarna de zwarte a-pion doorloopt.

Stelling 11

□ Gerard Welling
 ■ Henrik Danielsen

Wit aan zet.

De beste manier voor wit om dit remise te houden is: zijn paarden offeren voor de beide zwarte pionnen, zwart kan immers met twee paarden niet mat zetten. Dus:

1. ♜f3+! ♖c3 2. ♜xb6! ♜xb6
 3. ♜e5!

Gevolgd door ♜c6 en ook de tweede pion wordt veroverd ten koste van het laatste witte paard.

Leermoment 5 bouwt daarom voort op leermoment 1: Let op dat je soms zelfs twee paarden moet offeren om remise te maken.

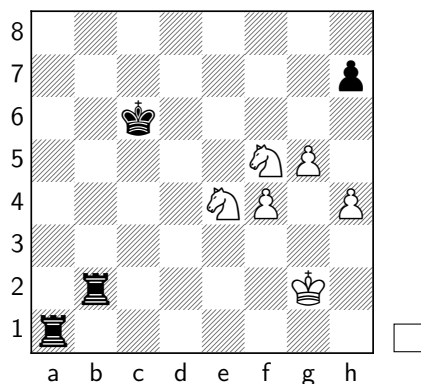
Stelling 12. Een klassieker in dit genre is *Kotov – Najdorf*, Zurich 1953: daarin ontstond na zwarts 36e zet (♚xb2) de volgende stelling:

Stelling 12

□ Alexander Kotov

■ Miguel Najdorf

Wit aan zet.

Vervolg:

37. ♖f3 ♜b4 38. ♘fg3 ♜aa4
 39. h5 ♜a3 40. ♖g4 ♘d7 41. g6
 hxg6 42. hxg6 ♖e7 43. ♘f5 ♖e6
 44. ♘g7 ♖e7 45. ♘f5 ♖e6 46. g7
 ♜a8 47. ♘eg3 ♜g8 48. ♘h5 ♜xf4
 49. ♖xf4 ♜xg7 50. ♘hxg7 1/2 : 1/2

Tim Krabbé vertelt in zijn *Nieuwe Schaakkuriosa* dat het verhaal gaat dat Kotov zijn tegenstander nog aan het schrikken heeft gemaakt door hem wijs te maken dat er ‘in Tbilisi iemand was die had gevonden hoe je met twee paarden toch mat kon geven’. Niet per sé waar, maar goed bedacht, zouden ze in Italië zeggen.

Twee paarden + pionnen tegen lopers en/of torens + pionnen

Dit is de categorie waaraan Troitsky een groot deel van zijn *360 Studies* wijdde: kunnen de twee paarden op tegen een dame? En tegen torens? Een deel van die studies loopt uit op een eindspel van twee paarden tegen een pion. Daaraan wijdde Troitsky een destijds baanbrekende analyse. Die komt in de volgende aflevering aan de orde.

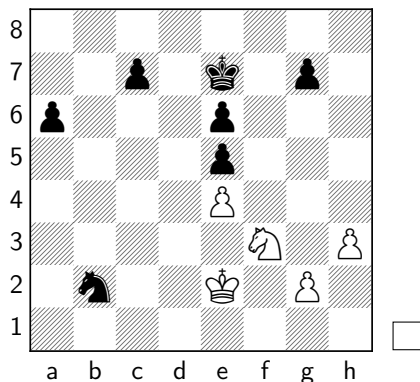
Paarden met weinig pionnen

Stelling 13. Duda – Carlsen, WK blitz ronde 17, Samarkand 30 december 2023. Stelling na 35... ♖xb2:

Stelling 13

 Jan-Krzysztof Duda
 Magnus Carlsen

Wit aan zet.

Zwart staat (duidelijk) beter, maar gewonnen is het nog niet. Het vervolg:

36. ♖xe5 ♜d6 37. ♖f7 ♜e7
 38. ♖e5 ♖a4 39. h4 ♖c5 40. ♜e3
 ♜d7 41. ♖c4 e5 42. g4 ♜e6 43. g5
 g6 44. ♜f3 ♖c5 45. ♖a5 ♜d3
 46. ♜e3 ♖f4 47. ♜f3 c5 48. ♖c4
 ♜d3 49. ♜e3 ♖b4 50. ♖a5
 ♜c2 51. ♜d3 ♖d4 52. ♖b7 ♖f3
 53. ♖xc5 ♜d6 54. ♖xa6 ♖h4
 55. ♜e3 ♖g2 56. ♜f3 ♖f4 57. ♖b8
 ♖e6 58. ♖a6 ♖xg5 59. ♜e3 ♖e6
 60. ♖b4 ♖c5 61. ♜d5 ♜e6 62. ♜f3
 ♜f7 63. ♜e3 ♜g7 64. ♖e7 ♜f6
 65. ♖c6 ♖e6 66. ♜f2 ♖d4 67. ♖b4
 ♖b5 68. ♜d3 ♖d6 69. ♜f3 ♖f7
 70. ♖c5 ♜g5 71. ♜g3 ♖d6 72. ♜f3

♜h4 73. ♜d7 ♖f7 74. ♖f6 ♜h3
 75. ♜f2 g5 76. ♖h5 ♜g4 77. ♖f6
 ♜f4 78. ♜g2 ♖d6 79. ♖h5 ♜xe4
 80. ♜g3 ♜f5 81. ♖g7 ♜f6 0:1

Meest opvallend is hier - vandaar deze lange weergave - hoe lang de strijd nog voortduurt, terwijl je zou denken dat wit na zet 35 weinig kans meer maakt. Hij weet het te rekken met eindeloze tactische paardmanoeuvres.

Paarden met veel pionnen

Stelling 14. Khismatullin -- Carlsen, WK rapid 26 december 2023:

1. d4 ♖f6 2. c4 e6 3. ♖f3 d5 4. ♖c3
 c6 5. e3 ♖bd7 6. ♜c2 b6 7. cxd5
 cxd5 8. ♖b5 ♜b4 9. ♜d2 ♜xd2
 10. ♖xd2 O-O 11. ♜e2 ♜a6 12. O-O
 ♜xb5 13. ♜xb5 a6 14. ♜xd7
 ♜xd7 15. ♜fc1 ♜fc8 16. ♜d1
 ♜b5 17. ♜c2 ♖e8 18. ♖f3 ♜xc2
 19. ♜xc2 ♖d6 20. a4 ♜e8 21. ♜c7
 ♜d8 22. ♜c1 ♜xc7 23. ♜xc7 ♜c8
 24. ♜xc8 ♖xc8

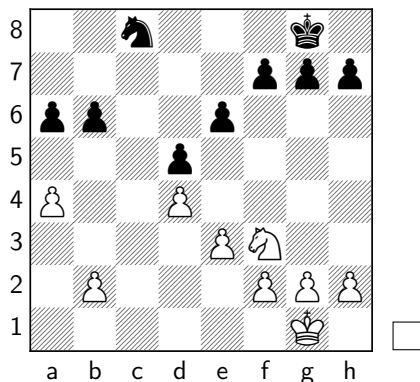
We hebben een paardeindspel met een hele hoop pionnen.

Stelling 14

□ Denis Khismatullin

■ Magnus Carlsen

Wit aan zet.

Dit is 0.0 volgens Stockfish, dus - ook - tussen mensen moet er een vrij grote remisemarge zijn. Maar de zwartspeler heet Magnus Carlsen...

25. ♖e5 f6 26. ♜d3 ♖f7

Dit is interessant. Je zou zeggen dat je eerst de positie van het paard wat moet verbeteren, maar de opper-

grootmeester geeft de voorkeur aan het eerst in het spel brengen van de koning.

27. ♖f1 ♖e7 28. ♖e2 ♜d6 29. f4 a5 (nog steeds 0.0) 30. g4 ♖c6 31. h4 ♜d6 32. h5 h6 33. b3 ♖d7! 34. ♜f2 f5 35. g5 ♖c6! 36. ♜d3 ♜e4 37. ♜e5

Schijnt niet helemaal goed te zijn volgens Stockfish.

37... ♜d6 38. gxh6

En dit wordt afgekeurd.

38... gxh6 39. ♖d3 ♜f6 40. ♖c3 ♜xh5

En nu gaat wit het putje in.

41. b4 ♜g3 42. bxa5 bxa5 43. ♖d3 h5 44. ♜g6 ♜e4 45. ♖c2 ♜f6 46. ♖c3 ♜d7 47. ♜h4 ♜b6 48. ♖b3 ♜c4 49. ♜g2 ♜d2 50. ♖c3 ♜f3 0:1

Wonderlijk!

Leermoment 6: Soms moet je in een paardeindspel de koning de leiding geven.

Oplossingen Rode Lopers combineren

Aflevering 48 - Puzzels op p. 21

Door Peter Das.

Stelling 1

☐ Nonso Ezeoke
☒ Christof de Winter

SOS-competitie De Rode Loper 1 – Houten 1, 10 januari 2024.

1. ♖d7 leidt op het oog tot een eenvoudige dubbele aanval. Zwart kan echter nog compliceren met 1... ♜3c6. Maar na 2. ♜xg7 ♜xe6 3. ♜xb7 blijkt wit echter toch het eerder in de partij voor drie pionnen geruilde stuk terug te kunnen winnen.

Stelling 2

☐ Laurens Pollman
☒ Henk Dissel

Interne competitie Rode Loper, 10 april 2024.

Na bijna de hele partij duidelijk beter te hebben gestaan, is Laurens in een valletje getrapt dat Henk had opgezet door met zijn loper een pion op a4 te slaan. Als reactie brengt Laurens zijn toren naar de a-lijn in de hoop een pion terug te kunnen winnen. De lokzet van Henk heeft gewerkt, want na 1... ♜xd3 2. ♜xd3 volgt uiteraard 2... ♜c1+ en de kansen zijn volledig

gekeerd.

Stelling 3

☐ Henk Boot
☒ Mattieu Bastiaanse

SOS-competitie De Rode Loper 2 – De Giessen en Linge 1, 13 maart 2024.

Zwart staat uiteraard al gewonnen, maar hoe maak je dit zo snel en zo resoluut mogelijk af? Door je paard in de aanbieding te doen.

1... ♜g1+! 2. ♜xh4

Wit legt zijn hoofd terecht meteen onder de guillotine. Hij had wat uitstel van executie kunnen krijgen met 2. ♜f4 ♜xf2+ 3. ♜e5 ♜e2+ maar daarmee had hij nodeloos zijn dame geslachtofferd om een paar zetten langer in leven te blijven.

2... ♜h2+ 3. ♜g5 h6# (of 3... ♜h6#, maar Mattieu koos voor het pionnenmat) 0:1

Stelling 4

☐ Almer Toby
☒ Bertrand Weegenaar

KNSB-competitie, OZU 3 – De Rode Loper 2, 23 maart 2024.

23 maart 16:53 een appje van Jacco: “Bord 11 laatste zet van Almer.” Het bleek inderdaad een hele mooie. Na **1. d6** is er geen houden meer aan voor zwart. Die gaf dan ook meteen op. Na bijvoorbeeld **1... ♖xd6** volgt immers **2. ♖xg6+ ♔h8 3. ♙xh7** en de Koning komt niet zonder kleerscheuren (lees: groot materiaalverlies) uit de hoek.

Stelling 5

 Thailo van Ree
 Jan Prins

Interne competitie Rode Loper, 10 april 2024.

Zwart is all-in gegaan in de hoop zijn *h*-pion te kunnen promoveren. Op het eerste gezicht lijkt dat te zijn gelukt en het zou een spannend eindspel opgeleverd hebben. Volgens Stockfish zou het bijvoorbeeld na **1. ♜xa5? h1 ♙** min of meer gelijk zijn, namelijk +0.2. Thailo vindt echter het enige meteen winnende

1. ♜d6+ ♔g5 2. ♜h6!!

Als zwart toehapt, volgt **2... ♔xh6 3. ♔g4+** waarna het paard de pion op *h2* ophaalt.

Stelling 6

 Nonso Ezeoke
 Laurens Pollmann

Interne competitie Rode Loper, 13

maart 2024.

Zoals we allemaal weten is tactiek niet voorbehouden aan de opening of het middenspel. Ook in het eindspel kunnen partijen gewonnen worden met offers. In deze stelling had zwart met twee pionoffers de partij naar zich toe kunnen trekken, te beginnen met **1... b3!** Toegegeven, dit is moeilijk met het blote oog waarneembaar. Het idee is dat zwart graag met de *d-e-f*-pionnenketting door zou stoten naar de promotierij. Daarvoor staat de *c2* pion storend in de weg. Met de tekstzet lost zwart dat op.

2. cxb3

Zwart moet nauwkeurig verder spelen met **2... ♜e7!!** Een belangrijke zet ter ondersteuning van de pionnen, maar niet meteen intuïtief. Wit heeft weinig anders dan **3. ♜a1 d3!** (pionoffer nummer 2, het voert wat te ver om uit te leggen waarom dit beter is dan meteen **3... ♔f3**. Dat is ook winnend, maar duurt aanzienlijk langer).

4. ♙xd3+ ♔f3 5. ♔b4 e2 6. ♙xe2 ♜xe2

Gevolgd door **7... ♜e1** en het enig overgebleven pionnetje van de *d-e-f*-ketting gaat promoveren. Helaas voor Laurens nam hij meteen al een andere afslag (**1... a2**, waarna hij nog steeds iets beter stond) en verloor uiteindelijk nog de partij.